

Podcasten som vidensdelende medie

- Et studie af podcasten som et fordybelses- og effektiviseringsværktøj i accelerationssamfundet

Kandidatspeciale

Læring- og forandringsprocesser

Aalborg Universitet, København

Matti Jørgensen – 20231610

Mads Strack Hansen – 20192925

30/05-2025

Vejleder: Asta Smedegaard Nielsen

Antal anslag i Rapport: 160.559

Antal anslag i Artikel: 9331

Antal anslag i alt: 169.890

Abstract

The rise of podcasts has been explosive, with over one-third of Danes now listening to podcasts weekly, compared to only 10 percent in 2005. This growth has led to organizations and consultancies to explore how the medium can be used beyond entertainment for professional learning and preparation. However, contradictions arise when podcasts must serve both as tools for immersion and reflection while simultaneously meeting the demands of busy professionals who need efficient information consumption. Our research addresses the question: How do podcast listeners experience podcast as a medium that should support both busyness and immersion? What critical perspectives emerge when podcast listening practices are analyzed in the context of social acceleration?

This master's thesis explores how podcasts work as a knowledge-sharing tool in modern society where you can feel busy, but still be searching for immersion. Through a qualitative study of the consulting firm LEAD's use of podcasts as a preparation for workshops targeting clients such as busy leaders, we investigate how listeners experience this format and examine the societal implications it may have, when practised this way.

Using phenomenological methodology based on Husserl and Heidegger, we conducted semi-structured interviews with six participants who listened to a LEAD podcast episode prior to being interviewed. This experimental approach allowed us to look for both everyday podcast usage patterns and experiences with podcasts in a professional context. The theoretical framework builds on Hartmut Rosa's concepts of social acceleration, resonance, and the uncontrollability of the world, alongside Jürgen Habermas' critical theory of systems and the lifeworld.

The phenomenological analysis shows that podcasts are primarily experienced as an efficient and flexible medium that integrates well with our daily routines. However, the listening experience changes, when it becomes work related and it becomes more demanding. Our critical theoretical analysis demonstrates how podcasts both reflect and potentially counteract social acceleration. While the podcast medium in itself enables multitasking and time optimization, it also offers potential for resonance experiences, for instance by being somewhat uncontrollable for the listener through its linear, auditive form. Through Habermas' framework, our analysis shows how podcasts occupy a tension field between system and lifeworld. While podcasts primarily work as lifeworld media for relaxation and interest, the strategic use by organizations like LEAD risks colonizing the lifeworld.

The findings reveal that podcasts function both as an accelerating medium that brings

work into private time, and as a potential space for resonance through authentic voices. The study concludes that effective knowledge-sharing podcasts must instead prioritize authenticity from the host and work as ‘appetizers’ that create curiosity rather than just delivering information.

Indledning og problemfelt	6
Formål og relevans	7
Metodiske overvejelser	8
Forholdet mellem fænomenologi og kvalitative interviews	8
LEAD som samarbejdspartner og vores forforståelse	10
Et tilsendt podcast-afsnit	12
ChatGPT som søgemaskine	12
State of the Art	13
Fem faktorer, der påvirker podcastlytning	13
Podcastbrug i undervisning	15
Et personliggjort medie	16
Mulighed for multitasking	17
Hvad viser vores state of the art?	18
Videnskabsteori	19
Fænomenologi	19
Heidegger	20
Valget af fænomenologi	20
Systemteori og fænomenologi	21
En fænomenologisk analyse	23
Teoretisk udgangspunkt	24
Accelerationssamfundet	24
De tre former for acceleration i vores moderne samfund	24
Resonansbegrebet	26
Fire kendetegn, der definerer resonans	27
Stemmen som resonansbærer	28
Habermas' kritiske teori	29
Systemer og Livsverden	30
Systemets berettigelse	31

Podcastens kolonisering af livsverdenen	31
Podcastens affordances	33
Analyse	34
Første analysedel: Fænomenet 'podcast, et effektivt medie til vidensdeling'	34
Beskriv en podcast	34
Podcastens tid og rum	35
Plads til fordybelse og engagement	37
Personen bag stemmen	38
Delkonklusion	40
Anden analysedel: Podcastmediet som udtryk for accelerationssamfundet	41
'Det passede lige hurtigt'	42
'En effektiv måde at forbruge medier på'	43
'Køre i baggrunden'	44
'Ro'	45
Podcasten som forsøg på kontrol over det ukontrollerbare	46
Kampen for overblik og selektivitet	48
Alternative strategier for kontrol	49
Fremmedgørelse og resonans i podcastoplevelsen	49
Tegn på resonans	51
'Der kommer lidt liv i det, fordi man hører en stemme'	52
Delkonklusion	53
Tredje analysedel: Podcasts i systemet og livsverdenen	54
LEADs brug af podcast	56
Delkonklusion	58
En diskussion af vores eksperiment	59
Konklusion	63
Litteraturliste	67
Artikel	69
Bilagsliste	73

Indledning og problemfelt

Mens Rasmus cykler gennem myldretiden på vej hjem fra arbejde, fylder en stemme hans høretelefoner. Han har netop modtaget en faglig podcast fra det konsulenthus, der skal afholde workshop for hans lederteam i næste uge. Tanken er, at han skal være forberedt, når han møder op. Men mens han navigerer mellem biler, fodgængere og lyskryds, flyver ordene forbi ham. Begreber som 'refleksiv praksis' og 'ledelsesmæssig kompleksitet' blandes med trafikstøj og overvejelser om aftenmaden. Er dette fordybelse eller blot endnu et punkt på hans travle to-do-liste?

I vores undersøgelse tager vi udgangspunkt i en antagelse om, at podcastmediet i dag befinder sig i et spændingsfelt. Vi ser på den ene side, hvordan mediet kan skabe rum for dybde og refleksion i en digital tidsalder præget af hurtige skift. På den anden side bemærker vi, hvordan samme medie kan understøtte det, sociologen Hartmut Rosa kalder 'accelerationssamfundet', idet vi nu kan optage viden, mens vi pendler, motionerer eller laver husarbejde. Denne dobbelthed finder vi særligt interessant at undersøge.

I 2005 lyttede kun 10 procent af danskerne ugentligt til podcasts, mens tallet i dag er mere end tredoblet (DR, 2024, s. 5).

Denne eksplosive vækst har fået virksomheder, undervisningsinstitutioner og konsulenthuse til at udforske, hvordan mediet kan bruges til mere end underholdning. Konsulenthuset LEAD repræsenterer netop denne udvikling. De er i de seneste år begyndt at producere podcasts som forberedelsesmateriale til deres workshops, hvor podcasts erstatter de tidligere anvendte artikler. Bevæggrunden er todelt: De ønsker både at skabe et rum for 'fordybelse og refleksion' og samtidig imødekomme 'travle ledere', der lettere kan nå at lytte til en podcast end at læse en artikel (bilag 1). Men hvilke spændinger opstår, når podcasten skal tjene både som et fordybelsesmedie og et effektiviseringsværktøj? Og hvordan påvirker disse spændinger lytternes oplevelse af indholdet?

I dette speciale undersøger vi, hvordan seks forskellige podcastlyttere oplever LEADs podcast, og hvordan de skelner mellem travlhed og fordybelse. Vi tager afsæt i Hartmut Rosas begreber om acceleration, det ukontrollerbare og resonans samt Jürgen Habermas' skelnen mellem system og livsverden, der skal give os et kritisk perspektiv på podcastmediet i det moderne samfund. På den ene side tilbyder podcast os et rum for at lytte til længere, dybere samtaler i en digital tidsalder, der ellers er præget af hurtige skift. På den anden side tillader det os at optage viden, mens vi pendler, motionerer eller laver husarbejde, som netop er kendetegnende for accelerationssamfundet. LEAD forsøger at udnytte begge disse

egenskaber ved mediet, når de både ønsker at skabe fordybelse og imødekomme travle lederes behov. Dette får os til at være nysgerrige på, om potentielle lyttere oplever at få begge behov opfyldt. Hvis vi stiller et eksperiment op, hvor vi stiller dem til opgave at lytte til et afsnit af LEADs podcast, hvordan vælger de så at lytte til det, og hvilke betydninger og konsekvenser får dette for deres fordybelse, når vi ser det i lyset af accelerationssamfundet? Med udgangspunkt i disse spørgsmål lyder vores problemformulering:

Hvordan beskrives podcastlytternes oplevelse af LEADs podcast som et medie, der både skal understøtte travlhed og fordybelse? Hvilke kritiske perspektiver opstår der, når podcastlytternes tilgang analyseres i konteksten af accelerationssamfundet?

Formål og relevans

Vores formål med specialet er at skabe ny kvalitativ viden om, hvordan podcastens rolle er i samtidens mediebrug med fokus på vidensdelende podcasts.

Mere konkret undersøger vi, hvordan LEADs forandring til at anvende podcasts som forberedende læringsværktøj opleves af tidligere kunder, og hvorvidt de tilbyder et rum for fordybelse og refleksion, eller om de øger accelerationen af mediebruken. Vores specialeprojekt bidrager med viden til at undersøge, hvordan podcast som medie placerer sig i et spændingsfelt mellem moderne medielogik og ønsket om nærvær, fordybelse og resonans. Specialet vil endvidere bidrage til om der for vores interviewpersoner er et større ønske om at bruge medier i et fordybelsesøjemed, og som bevæger sig væk fra acceleration, eller om podcast blot er et medie, hvor man selv styrer sin acceleration mere, end man gør gennem andre medier. Vi finder vores undersøgelse relevant, fordi vi i opgaven præsenterer en relativt ny og anderledes måde at tilgå og forbruge viden på, nemlig gennem podcastmediet. Dette er særligt relevant i en samtid, hvor fleksibilitet og effektiv vidensformidling er i højsædet, og noget som ønskes - og ses positivt på. Med podcastens voksende udbredelse opstår der nye muligheder for, hvordan mediet bruges, og hvordan viden kan leveres og modtages. Denne voksende udbredelse af mediet fandt vi vigtig at forholde os kritisk til for ikke at have en blind tilgang til denne udbredelse, men i stedet have en vished om, hvilke uforudsete konsekvenser denne forandring bringer med sig. Lige så meget søger vi en indsigt i brugen af podcastmediet, og om det også har nogle fordele ved sig i vidensdeling i et accelererende samfund.

Vi ønsker at åbne op for, at læseren oplever en større viden og forståelse af podcastmediet, og hvordan det både kan bruges og passe ind i samtidens tendenser. Samtidig ønsker vi at give læseren en bevidsthed om, hvad man skal være opmærksom på, når man bruger podcasten som et effektivt medie til vidensdeling.

Metodiske overvejelser

Forholdet mellem fænomenologi og kvalitative interviews

Fænomenologi som videnskabsteori kan bruges til at forstå forskellige sociale fænomener, som podcast er i vores scenarie (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 294). Inden for fænomenologien er det vigtigt, at man forstår sit antagede fænomen ud fra interviewpersoners egen forståelse og erfaring. Derfor er kvalitative interviews en god metode at bruge, da fokus netop er på de enkelte personer (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 294). Vores fokus er ikke blot på podcasten og dens betydning, men hvordan podcasten, dens funktionalitet og brugen af podcasts afspejler, hvordan det er at være menneske i det moderne samfund (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 295). Det er vores interviewpersoners erfaringer med podcasten, der giver et billede af, hvordan podcasten bruges i det moderne samfund.

I vores tilgang til at finde empiri har vi prøvet at efterfølge Spinellis tre regler, hvad angår fænomenologisk metode (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 296). Den første regel hedder 'parentesreglen', som handler om, at man som undersøger sætter sig selv, og den viden man har om emnet, i parentes igennem hele processen. Vi vil uddybe for parentesreglen, og hvordan vi forholder os til at være objektive i nedenstående afsnit, hvor vi har fokus på vores forforståelse og forhold til konsulenthuset LEAD. Den anden regel hedder 'beskrivelsesreglen' og går ud på, at man i sine interviewspørgsmål skal prøve at få intervieweren til at beskrive fænomenet gennem følelser og oplevelser med og igennem det. (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 296). Det beskrivende er altså vigtigere end forklaringerne. Dette er noget, som vi er særligt opmærksomme på i vores interviewguide. Den sidste regel er 'horisontaliseringsreglen', som handler om at samtlige svar i undersøgelsen har lige meget værdi. Vi prioriterer og udvælger derfor ikke de svar, som vi håber mest på eller ønsker mest, at intervieweren vil sige. Vi vil i stedet lægge vores egne tanker og forforståelser ned og lade interviewpersonernes svar være angivende (Brinkmann & Tanggaard, 2020 s. 296).

Det fænomenologiske interview tillader at bruge det semistrukturerede interview som metode (Brinkmann og Tanggaard, 2020, s. 302). I det semistrukturerede interview har vi en ramme af spørgsmål og temaer, men vi tillader samtidig en åben og fleksibel samtale, hvor interviewpersonen kan styre retningen af samtalen ud fra sine egne oplevelser og refleksioner. Dette gør metoden velegnet til en fænomenologisk tilgang, da den giver mulighed for at udforske, hvordan podcastlytning opleves specifikt af vores valgte interviewpersoner (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 36).

En af de vigtigste fordele ved semistrukturerede interviews med enkeltpersoner er, at de skaber plads til nuancer og dybde i interviewpersonernes svar. I modsætning til strukturerede interviews, hvor spørgsmålene er fastlagte på forhånd, tillader denne metode en mere dynamisk interaktion mellem interviewer og interviewperson (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 43). Det gør det muligt for os at opnå indsigt i perspektiver, som vi måske ikke havde tænkt på, men som interviewpersonen finder vigtige. Desuden giver denne metode mulighed for at undersøge komplekse fænomener, hvor interviewpersonen får lov til at fortælle i sin egen kontekst. Dette er særligt relevant for vores undersøgelse, da vi netop ønsker at forstå, hvordan podcast opleves som forberedelsesværktøj, snarere end blot hvor ofte eller hvornår de lyttes til. På trods af sin fleksibilitet har denne metode også nogle begrænsninger. Da samtalen i høj grad styres af interviewpersonen, kan nogle interviews gå i uventede retninger, hvilket kan gøre det svært at sammenligne svar på tværs af interviews (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 43).

Metoden stiller dog også store krav til os som interviewere, da vi skal være i stand til både at lytte aktivt og samtidig styre samtalen, så den forbliver relevant for undersøgelsen. En for løs tilgang kan resultere i, at vi får meget rige beskrivelser, men mangler en sammenhængende rød tråd i vores data, hvilket kan gøre analysen mere udfordrende. En anden begrænsning er, at semistrukturerede interviews ofte er tidskrævende. Både i selve interviewfasen og i transskription og analysen af de indsamlede svar, da svarene ikke kan kvantificeres på samme måde som i et struktureret interview. Det betyder, at vi må være kritiske i vores dataudvælgelse, så vi fokuserer på de aspekter, som de fleste af vores interviewpersoner berører.

I udvælgelsen af interviewpersoner lægger vi vægt på at finde personer, der matcher den målgruppe, som LEAD normalt henvender sig til. Det vil sige ledere eller kommunalt ansatte, men samtidig ønsker vi en forskellighed i alder, og hvor de bor (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 43). Da vi ikke har adgang til LEADs kunder, har vi selv valgt at finde interviewpersoner, der ligner dem mest muligt, og som kan give os værdifulde perspektiver,

selv om det betyder, vi ikke kan konkludere på LEADs nuværende kunder. Derimod er det potentielle kunder, som kan give samme værdifulde indsigter. Med andre ord foretager vi os et eksperiment, som har til formål at give indsigter i nye og potentielle kunders oplevelser i deres første møde med den professionelle læringspodcast. Udvælgelsen sker med et strategisk udgangspunkt, hvor vi sikrer os, at vores interviewpersoner har forskellige erfaringer med at bruge podcasts i en professionel sammenhæng eller i hverdagen. Vi ønsker at have en vis variation i vores eksperiment, så vi både får dem, der lytter aktivt, og dem, der måske lytter mere sporadisk. Dette gør det muligt for os at sammenligne forskellige oplevelser og undersøge, hvad der gør podcast mere eller mindre effektivt som medie og læringsværktøj.

Samlet set skal vores metodevalg gøre det muligt at fange de subjektive oplevelser af podcastlytning, samtidig med at vi kan analysere, hvordan podcasts fungerer i en professionel kontekst. Den semistrukturerede interviewmetode giver os den fleksibilitet, der er nødvendig for at forstå de meninger og erfaringer, som interviewpersonerne selv tillægger podcastmediet, men kræver samtidig en velovervejet tilgang for at sikre sammenlignelighed og struktur i vores analyse. En måde, vi sikrer dette på, er ved at udføre en interviewguide, der er delt op i forskningsspørgsmål og interviewspørgsmål. Forskningsspørgsmålene formuleres ud fra vores overordnede undersøgelse og sætter rammerne for, hvilken viden vi ønsker at generere. Interviewspørgsmålene er mere konkrete og formuleres med henblik på at åbne op for interviewpersonernes subjektive oplevelser og refleksioner (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 45). Skemaet kan ses i bilag (bilag 9).

LEAD som samarbejdspartner og vores forforståelse

Vores egen tilgang til emnet omkring podcast og formidling gennem mediet, finder vi vigtigt at redegøre for, da det fænomenologiske udgangspunkt er, at det er interviewpersonernes perspektiver og verden, som danner grundlaget for empirien og opgavens analyse (Brinkmann og Tanggaard, 2020, s. 294). Det ser vi blandt andet i Spinellis parentesregel, som netop handler om at, man som undersøger skal sætte parentes om sin viden omkring det, man undersøger, og på mange måder skal man sætte parentes omkring sin egen forforståelse (Brinkmann og Tanggaard, 2020, s. 296).

Vi har dog begge en interesse for mediet, hvilket også er derfor vi har valgt at skrive om dette emne. Som interviewer i en struktur, hvor man ønsker at foretage kvalitative interviews, kan man ikke lade være med at være med til at forme udkommet, hvis man har en forforståelse inden for feltet allerede (Brinkmann og Tanggaard, 2020, s. 43). Derfor er det vigtigt for os at

fortælle om vores forforståelse, så vi kan være transparente, om vores tilgang og vores resultater. Vi mener dog selv, at fordi vi er bevidste om vores forforståelse om emnet, at vi i vores forberedelse til interviewene har prøvet og formået at være så neutrale og objektive som man nu kan være i vores interviewguide (Brinkmann og Tanggaard, 2020, s. 44).

Vi fandt dette emne interessant, da Matti arbejdede med konsulentfirmaet LEAD i at producere deres podcast. I denne proces hjalp han med at rådgive dem i, hvordan man bedst muligt tilrettede sit indhold til sine kunder, så de fik mest muligt ud af de podcast, som de modtog. I dette samarbejde finder vi det derfor interessant at have LEAD som vores udgangspunkt, da vi gennem vores etablerede kontakt også kan bidrage til deres arbejde. Motivationen i opgaven ligger dermed også i at høre de potentielle kunders oprigtige mening og holdning til deres oplevelse med de podcasts, som de har modtaget fra LEAD, og vi ønsker herudover også at se, om disse erfaringer og oplevelser, som de har med mediet, kan spejles i det moderne samfunds tendenser.

Hos Mads ligger det interessante i hans bachelor og arbejde inden for kommunikation. Mads' interesse ligger i feltet for, hvordan der er forekommet en forandring i brugen af mediet podcast. Mads' forforståelse har en tilknytning til, hvordan kommunikation bliver brugt som et værktøj på forskellige måder, og han har dermed en særlig interesse i, hvordan medier bliver anvendt. Han har tidligere erfaring med at arbejde med mediers muligheder og begrænsninger og er nysgerrig på, hvordan disse kommer til udtryk, når de bliver mødt af kritisk samfundsteori.

I vores samarbejde med LEAD, er det vigtigt at fastslå, at undersøgelsen om podcastene ikke er et bestilt arbejde. Matti er ikke ansat i LEAD, men han har sin egen virksomhed, hvor han ekstern konsulent hjælper LEAD med at lave podcast. Vi har rækket ud til LEAD for at forhøre os, om vi måtte lave denne undersøgelse på deres vegne. LEAD har ikke stillet nogle krav, og de er ikke med i processen af opgaveskrivningen eller har nogen strenge bundet til opgaven. Vi har interviewet Mickey Riis fra LEAD, som er hovedansvarlig for deres podcasts, og de er nysgerrige på opgavens resultater, men udover dette har LEAD ikke været tilknyttet processen.

Vores tilgang til vores empiri er derfor med en nysgerrighed, men også med en neutral og objektiv tilgang til den indsamlede empiri. Vi valgte at lave et samarbejde med LEAD som konsulenthus, fordi vi fandt det interessant at lave et casestudie, hvorpå vi fandt nogen som vi kunne hjælpe. Men derudover valgte vi også at samarbejde med LEAD, eftersom vi fandt det godt at definere den præcise brug af podcast, som vi ønsker at undersøge, for at være så konkrete som muligt i hvad vi ville finde. Hvis vi begyndte at foretage en undersøgelse om

samtlige podcast med en vidensdelende tilgang, ville vi ikke kunne konkludere meget, eftersom podcast-feltet er så bredt og fyldt med forskellige veje og intentioner. Derfor mente vi at det var essentielt at fokusere på, hvad én bestemt afsender ønskede at opnå og fokusere på, om podcast som medie kan lykkedes med de ønsker og forudsætninger, som de havde.

Et tilsendt podcast-afsnit

Eftersom vi ikke har kunne tage kontakt til LEADs tidligere kunder og kursister, har vi som sagt været nødsaget til selv at kontakte interviewpersoner, der passer ind i den kundekreds, som LEAD normalt har med at gøre. Dette har dog stor betydning for vores opgave, at vi nu vælger at opstille vores eget scenarie, i stedet for at vi går ind og analyserer på noget, som allerede er sket. I opgaven kalder vi det for et eksperiment, og eksperimentet handler om at vi har tilsendt en af LEADs podcasts til vores interviewpersoner, som vores interviewpersoner har skullet lytte til inden vores interview med dem. De har ikke vidst, hvad interviewet skulle handle om, andet end at det handler om podcasts og om de ikke vil lytte til den tilsendte podcast. I vores interviewguide, kan det ses, at vi både forholder os til, hvilke erfaringer de har med podcasts i hverdagen, og hvordan de beskriver den podcast, som vi har tilsendt dem. Vi kommer i vores analyse til at tage højde for, at vores interviewpersoner muligvis har tilgået den tilsendte podcast anderledes, eftersom de har vidst, at der ville være et interview, som højst sandsynligt vil omhandle den podcast fra LEAD. Formålet med at lave dette eksperiment var todelt. Vi ønskede først og fremmest, at interviewpersonerne fik tilsendt podcasten, ligesom LEAD sender deres kursister en podcast, nemlig som en forberedelse til en situation. For vores vedkommende var det en forberedelse til et interview, og for LEADs kursister er det som forberedelse til en workshop. Herudover ønskede vi ikke at influere vores interviewpersoner på forhånd omkring emnet, vi undersøgte, hvorfor vi valgte at give dem podcasten uden videre introduktion. Derfor var det vigtigt, at de ikke sad med en dybere forforståelse af, hvad interviewet skulle handle om, eftersom vi ønskede deres umiddelbare tanker samt erfaringer om både den tilsendte podcast, men også i forhold til at lytte til podcasts generelt.

ChatGPT som søgemaskine

Det er vigtigt for os at være transparente med vores tilgang til opgaven, og hvilke redskaber vi har brugt i tilblivelsen af vores den. Vores fremgangsmåde fra begyndelsen var formet af, at vi havde et emne, som vi fandt interessant, nemlig podcasten som et medie i

accelerationssamfundet. Vi havde et ønske om at udforske dette, dog uden nogen yderligere tanker om, hvilke andre teorier og metoder, vi kunne undersøge dette emne med. Derfor var det vigtigt for os, at spørge undervisere, medstuderende, men også ChatGPT om, hvordan vi kunne belyse dette emne. Vi har dermed brugt ChatGPT som en søgemaskine i begyndelsen af vores proces for at idégenerere og se på, om vi kunne koble forskellige metoder og teorier sammen. Vi har desuden brugt ChatGPT som en søgemaskine for at finde bøger og artikler, som vi derefter kunne låne og læse.

State of the Art

Med dette state of the art vil vi få et indblik i allerede eksisterende forskningsundersøgelser, som også kan være med til at give indsigt i den problemstilling, som vi beskæftiger os med. Samtidig bruger vi dette state of the art til at inddrage ny teori i vores projekt ved at trække på disse forskningsundersøgelsers bidrag til emnet. Vi fokuserer her på fire udvalgte kilder, der hver især bidrager med deres nuancer til vores undersøgelse og styrker det teoretiske grundlag for projektet.

Fem faktorer, der påvirker podcastlytning

Artiklen ‘The relationship between environmental context and attentional engagement in podcast listening experiences’ af Harrison et al. (2023) undersøger, hvordan forskellige miljømæssige kontekster påvirker lytters opmærksomhed og engagement, når de hører podcasts. Ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse blandt 264 deltagere identificerer forskerne fem faktorer, der beskriver de miljømæssige kontekster for podcastlytning. De fem faktorer er ‘at lytte udenfor’, ‘at lytte indenfor’, ‘at lytte om aftenen’, ‘at lytte på arbejdet’ og ‘at lytte under motion’ (Harrison et al., 2023, s. 1).

I undersøgelsen gør de brug af en eksplorativ faktoranalyse, der viser, hvordan de forskellige faktorer har en indflydelse på lytternes opmærksomhed og engagement. Studiet konkluderer, at lytteoplevelsen til podcasts i høj grad påvirkes af konteksten, som personerne lytter i: "The results presented in this study are the first of their kind to support the hypothesis that a listener's environmental context exerts influence over their attentional engagement in podcast listening experiences" (Harrison et al., 2023, s. 24).

En vigtig pointe i artiklen er, at lyttere bruger podcasts på forskellige måder afhængigt

af konteksten. For eksempel viser resultaterne, at mange lyttere aktivt vælger podcasts for at skabe et personligt lydrum, især på arbejdspladsen, hvor de kan anvende podcasts som en måde at undgå forstyrrende lyde og skabe fokus (Harrison et al., 2023, s. 21). Denne brug af podcasts som en form for 'lydmæssig tilflugt' viser, hvordan podcastformatet kan have en både beroligende og fokuserende funktion, men afhængigt af konteksten. Artiklen argumenterer også for, at lytning indendørs eller derhjemme ofte er forbundet med en højere grad af informationssøgning og aktiv lytning, mens lytning udendørs ofte er mindre fokuseret på dybdelæring (Harrison et al., 2023, s. 10). Dette vil vi med vores undersøgelsesdesign forsøge at finde yderligere pointer til.

Undersøgelsen viser også forskellen mellem top-down- og bottom-up opmærksomhed. Her beskrives det, hvordan bottom-up opmærksomhed aktiveres af eksterne stimuli fra lytterens miljø, mens top-down opmærksomhed er målrettet og kontrolleret af lytteren selv (Harrison et al., 2023, s. 23). Bymiljøer med mange menneskeskabte stimuli har ifølge undersøgelsen en konsekvens for opmærksomheden: "Urban environments [...] often tend to elicit forms of top-down directed attention in a way that can cause fatigue, potentially leading to a decrease in attentional engagement" (Harrison et al., 2023, s. 24). Og måske derfor foretrækker de fleste lyttere at høre podcasts i private omgivelser, som typisk indeholder færre forstyrrende stimuli, hvilket understøtter en højere grad af opmærksomhed (Harrison et al., 2023, s. 22).

Perspektivet er særligt relevant for vores projekt, fordi det viser, at podcasts kan fungere både som et aktivt læringsredskab og som en baggrundsaktivitet, afhængigt af om lytteren vælger at fokusere aktivt eller blot lade sig føre med af lyden. Dette kan have betydning for vores undersøgelse af LEADs podcasts, fordi det peger på, at hvis LEADs kunder primært lytter til podcasts i travle omgivelser eller som baggrundslyd, kan det reducere læringsudbyttet.

Harrison et al. viser, at podcastlytning ofte er forbundet med multitasking, og at denne praksis kan variere i effektivitet afhængigt af miljøet. For eksempel kan lytning under motion eller transport skabe en form for passiv opmærksomhed, hvor informationen lettere glider forbi uden dybere bearbejdning (Harrison et al., 2023, s. 9). Dette kan være en vigtig indsigt for os, når vi skal undersøge, om LEADs kunder oplever, at de faktisk husker og anvender det, de har hørt i podcasten, eller om det i højere grad fungerer som en forberedelse uden langvarig effekt.

Vores undersøgelse kan derfor bidrage med en dybere forståelse af, hvordan LEADs kunder oplever podcastens funktion som læringsværktøj, afhængigt af hvor og hvordan de

lytter. Hvor Harrison et al. fokuserer på generelle lyttekontekster, kan vi med en fænomenologisk tilgang undersøge den subjektive oplevelse af at lære gennem podcasts: Oplever LEADs kunder, at de faktisk lærer noget nyt, eller fungerer podcasten i højere grad som en forberedende rammesætning for workshoppen?

En anden måde, hvorpå vores undersøgelse vil sigte efter at bidrage til ny viden, er ved at fokusere på overgangen mellem podcastlytning og den praktiske anvendelse af viden. Undersøgelsen af Harrison et al. ser på, hvor opmærksomheden er størst, men undersøger ikke, om lytterne faktisk anvender det, de har lært i deres arbejde eller til workshoppen. Det kan vi gøre ved at spørge LEADs kunder om, hvordan de omsætter informationen fra podcasten i praksis, for eksempel i workshops eller i deres daglige arbejdsopgaver. Hvis medarbejdere oplever, at de har svært ved at anvende den viden, de hører i podcasten, kan det pege på behovet for andre forberedende værktøjer som supplement.

Harrison et al. fremhæver desuden, at podcasts er populære på grund af deres fleksibilitet og evne til at agere baggrundsmedie, mens der multitaskes: *The soundscape & at work factor suggests that some listeners actively choose to consume podcasts to mask disturbing stimuli in their surrounding soundscape.* (Harrison et al., 2023, s. 1). Ved at spørge LEADs kunder direkte kan vi dog forsøge at forklare, hvordan fleksibiliteten kommer til udtryk hos dem, og om de bruger og ser den som en gevinst eller ikke.

Ved at gå mere i dybden med få interviews tilbyder vores undersøgelse muligheden for at få flere dybdegående svar ud af den enkelte interviewperson, men det betyder samtidig, at vi kan mangle den statistiske generaliserbarhed, som Harrison et al. tilbyder, og derfor kan vi vores resultater ikke nødvendigvis sammenlignes direkte med alle deres. Hertil er det vigtigt, at vi ikke kommer til at fokusere så meget på de subjektive oplevelser, at vi mister overblikket over de generelle lyttevaner og kontekster, som Harrison et al. beskriver. De kvantitative fund fra Harrison et al. vil derfor blive kombineret med vores kvalitative tilgang til at give os en mere nuanceret forståelse af, hvornår og hvordan podcasts bedst fungerer som forberedende værktøj.

Podcastbrug i undervisning

Første artikel er skrevet af Scott W. T. McNamara og Sophia D. Min, som er forskere hos BERA – British Journal of educational technology. I 2023 skrev de denne artikel, som omhandler, hvordan professionelle undervisere forholder sig til podcasts. Selve fokuset i artiklen omhandlede, hvilket virkemiddel podcasten havde, der kunne være en motiverende

faktor i indtagningen af ny viden. Der er ikke meget om brug af podcast som undervisningsmateriale, hvilket er grunden til, at McNamara og Min skriver artiklen. De undersøger, hvordan podcast som medie vokser og kommer til at vokste de næste mange år, og brugen af mediet dermed også udfolder sig (Mcnamara & Min, 2023, s. 1740). Der er blevet set flere variationer af brugen af podcast, og McNamara og Min besluttede sig derfor at lave en kvantitativ undersøgelse om brugen af podcast som et undervisende medie. De besluttede sig derefter for at bruge lærere og undervisere i deres undersøgelse, da de er bekendte med undervisning, men også fordi en underviser er et bredt fænomen. De 600 deltagere, som var med i undersøgelsen, bredte sig fra at lærerstuderende, der stadig var under uddannelse, til professorer og administratorer.

Der er særligt to ting, der stikker ud gennem undersøgelsen. Den første er, at underviserne er særligt positive over, hvor meget viden, de faktisk får samlet igennem podcasten. Der bliver i artiklen konkluderet, at podcast er en ideel måde at formidle videnskabeligt materiale på, så det er 'let fordøjeligt' (Mcnamara & Min, 2023, s. 1741). Derfor anslår de, at podcast er et medie, som flere bør kigge mere ind i for at få en bedre forståelse for anvendelsen og dens værktøjer.

Det andet resultat, som de fik ud af undersøgelsen, er, at fleksibiliteten er en stor motiverende faktor for dem. At underviserne kan tilgå sig læring, hvor og hvornår de vil, er med til at give dem en lyst til at tillægge sig den nye viden igennem podcast. Desuden er muligheden for at multitasking, og at mediet er let at anvende også nøglepunkter for, at underviserne gør brug af podcast. Én af underviserne fortæller om, hvordan det er et belejligt medie i en tid, hvor man konstant er under tidspres (McNamara & Min, 2023, s. 1741). Det skal dog også nævnes, at til trods for at mediet er godt at bruge, mens man laver andre ting, så konkluderer artiklen også, at multitasking er med til at sænke læringsprocessen en del. Så selvom mediet er fleksibelt og kan bruges under multitasker, så fortæller artiklen også, at dem der lytter til podcasten, mens de blot sidder ned, lærer markant mere end dem, som lytter til podcasten, mens de løber en tur (Mcnamara & Min, 2023 s. 1741). Denne faktor vil vi uddybe, når vi kaster blik på en anden forskningsartikel.

Et personliggjort medie

Artiklen 'Why Launch a Podcast?' (2022) beskriver seks vigtige motivationsfaktorer for at lancere podcasts, med særligt fokus på organisationers brug af mediet som en del af deres kommunikationsstrategi. En af de primære årsager er, at podcasts evner at gøre brug af det,

de kalder for in-house eksperter, ved at give dem en platform, hvor deres personlighed og passion kan skinne igennem på en måde, som eksempelvis traditionelle rapporter ikke kan (Robertson, 2022, s. 2). Det er relevant for vores projekt, da det viser, hvordan podcasts kan bruges til at skabe en mere personlig og engagerende form for vidensdeling for LEADs kunder. Specielt taget i betragtning af, at det er personen bag podcasten, som LEADs kunder skal møde til den fysiske workshop. En anden vigtig faktor er podcastens evne til at fremhæve stemmen som formidlingsmiddel. Artiklen fremhæver, at når eksperter taler om deres forskning, kan deres engagement og entusiasme mærkes direkte gennem stemmen, hvilket kan styrke lytterens engagement (Robertson, 2022, s. 2). Dette perspektiv understøtter idéen om, at podcasts kan være mere engagerende end skriftlige materialer, fordi stemmen kan skabe en følelse af nærvær og autenticitet. Podcasten nævnes også som et effektivt rekrutteringsværktøj, idet flere studerende har angivet, at de valgte deres studie på baggrund af en podcasts indhold (Robertson, 2022, s. 2). Dette viser, at podcasts kan påvirke lytterens beslutningstagning ved at skabe et positivt billede af organisationens brand og værdier. I forhold til vores projekt kan disse indsigter bruges til at få et indblik i, hvilke motivationsfaktorer der kan drive LEADs valg af podcast som forberedelsesværktøj, og hvordan de kan optimere deres podcasts for både at engagere og uddanne deres kunder. Det giver os desuden et perspektiv på, hvorfor podcasts kan opleves som mere personlige og effektive end skriftlige materialer, hvilket kan være en essentiel vinkel i vores analyse. Vi skal her være opmærksom på, at artiklen er skrevet til non-profit-organisationer og deres motivationsfaktorer, hvilket gør, at artiklen ikke nødvendigvis kan overføres til alle brancher. I stedet ser vi dog et potentiale i, at trække på denne eksisterende viden og undersøge, hvilke af disse motivationsfaktorer der gør sig gældende for LEADs forskellige kunder, da vi ikke har kunne søge os frem til lignende undersøgelser indenfor denne.

Mulighed for multitasking

I artiklen 'Listening to an Educational Podcast While Walking or Jogging: Can Students Really Multitask?' undersøger Coens et al. (2011) effekten af at lytte til en uddannelsesmæssig podcast, mens man udfører fysisk aktivitet. Forskerne gennemførte to eksperimenter for at evaluere effekten af multitasking på læring i mobile kontekster.

I det første eksperiment sammenlignede Coens et al. læringsudbyttet mellem deltagere, der lyttede til podcast i en stillesiddende position, og deltagere der lyttede, mens de gik eller løb. Interessant nok viste deres første studie ingen store forskelle mellem gruppernes

læringsresultater (Coens et al., 2011, s. 9). I det andet eksperiment, hvor betingelserne var tilpasset, præsterede kontrolgruppen (stillesiddende) dog bedre end eksperimentgrupperne, hvilket indikerer at den sekundære aktivitet påvirkede læringen. Coens et al. forklarer denne effekt ud fra, at når opmærksomheden deles under læringsfasen af en opgave, for eksempel når studerende skal være opmærksomme på to stimuli så falder præstationen (Coens et al., 2011, s. 3). Denne konklusion understøtter vores undersøgelse af, hvordan podcastlytning i forskellige kontekster kan påvirke fordybelse og læring.

Artiklen fra Coens et al. viser også, hvordan deltageres opfattelse af opgavernes relative vigtighed påvirkede deres præstation. Når deltagerne blev instrueret i at prioritere den ene opgave over den anden, påvirkede det deres resultater (Coens et al., 2011, s. 12). Dette indikerer, at den opfattede vigtighed af forskellige samtidige opgaver spiller en væsentlig rolle for, hvordan opmærksomheden fordeles under multitasking.

Vi er opmærksomme på, at Coens et al. forskning er foretaget, før podcasten for alvor trådte frem. Alligevel giver den en rigtig god indsigt i, hvordan mobile læringsformater kan understøtte læring, når de bruges under fysisk aktivitet som transport, hvorfor vi ønsker at undersøge videre på samme multitasking problematikker og muligheder, hvad angår LEADs podcast.

Hvad viser vores state of the art?

Vores gennemgang af den eksisterende forskning viser, at podcastmediet er blevet undersøgt fra flere vinkler, fra studier af lyttekontekster (Harrison et al., 2023) og multitasking under lytning (Coens et al., 2011) til motivationsfaktorer for at lancere podcasts (Robertson, 2021) og podcastbrug i undervisning (McNamara & Min, 2023). Disse videnskabelige artikler giver værdifuld indsigt i podcastmediets muligheder og udfordringer, men efterlader også nye spændende måder at undersøge podcast på.

For det første er der begrænset forskning i brugen af podcasts specifikt som forberedelsesværktøj i en professionel kontekst. Hvor eksisterende forskning primært har fokuseret på akademiske eller underholdningsmæssige anvendelser af podcasts, undersøger vi specifikt, hvordan podcasten fungerer som bindeled mellem arbejde og forberedelse.

For det andet mangler der i den eksisterende litteratur et kritisk samfundsteoretisk perspektiv på podcast som fænomen. Ved at kombinere vores empiri med Rosas teori om acceleration og resonans samt Habermas' kritiske perspektiv på koloniseringen af

livsverdenen, er hensigten med vores speciale at kombinere den subjektive lytteoplevelse med bredere samfundsmæssige tendenser.

Taget disse to tilsyneladende mangler i betragtning, bidrager vores undersøgelse med et unikt perspektiv, der både belyser podcastens rolle i en professionel kontekst og placerer denne rolle i en kritisk samfundsmæssig ramme. Gennem vores fænomenologiske tilgang til podcastlytteres oplevelser skaber vi et empirisk grundlag for at forstå, hvorhenne podcastmediet placerer sig mellem travlhed og fordybelse i det moderne arbejdsliv. Dette giver ikke blot nye indsigter i mediets anvendelsesmuligheder, men åbner også for en dybere forståelse af, hvordan medieformater kan afspejle og potentielt udfordre accelerationssamfundets logikker.

Videnskabsteori

Fænomenologi

Begrebet fænomenologi bliver særligt udbredt af filosofen Edmund Husserl i starten af det 20. århundrede (Fuglsang et al., 2018, s. 261). Selvom begrebet er blevet nævnt før, bliver han betragtet som grundlæggeren af fænomenologi. Husserls formål var at skabe en filosofi, som kunne beskrive, hvordan verden fremtræder og opleves for subjektet og subjektets bevidsthed (Fuglsang et al., 2018, s. 261). Fænomenologi fokuserer altså på menneskets egne oplevelser og erfaringer af verden, og den går ud på at undersøge og analysere den direkte erfaring, som den melder sig ind i ens livsverden (Fuglsang et al., 2018, s. 267).

Fænomenologien opstod som en reaktion på den positivistiske videnskabstradition, der mere søgte de objektive sandheder og tilsidesatte mere subjektivitet (Fuglsang et al., 2018, s. 267). I modsætning til det, fremhævede Husserl, at det subjektive perspektiv ikke er en forhindring, men netop nøglen til at forstå virkeligheden endnu dybere og mere nuanceret. Hans kendte slogan 'tilbage til tingene selv' understreger vigtigheden af at vende tilbage til selve oplevelsen, frem for at tage afsæt i allerede eksisterende teorier og begreber (Fuglsang et al., 2018, s. 261). Husserl sagde, formodentlig i sjov, at han var uenig med Kopernikus, og at mennesket i virkeligheden var universets centrum (Fuglsang et al., 2018, s. 262). Dette sagde han for at tydeliggøre, at menneskers holdninger og synsninger kan være en sandhed, som man kan trække meget ud fra, og som giver et bredere billede af, hvordan verdenen ser ud, end man tror. På den måde fanger fænomenologien menneskelige erfaringer og fanger virkeligheden, som den er (Fuglsang et al., 2018, s. 267). I praksis betyder det, at man som

forsker skal sætte sin egen forforståelse og tanker omkring det analyserede emne på pausen, hvilket Husserl kalder for epoché. Dette kommer vi også til at beskrive i vores metodeafsnit, hvorpå vi nævner det igennem Spinellis parentesregel (Fuglsang et al., 2018, s. 261).

Udover epoché kommer vi ind på begrebet om livsverdenen. Vi bruger dog dette begreb både gennem Husserl, men også gennem Habermas, som har udvidet begrebet fra netop Husserl selv. Begrebet livsverden, og hvordan vi bruger det, vil vi komme ind på senere i teoriafsnittet. På grund af fænomenologiens udgangspunkter, som disse begreber også lægger sig op af, anvendes fænomenologien ofte til at kigge ind i humanistiske og samfundsvidenskabelige discipliner som sociologi, antropologi samt studier, som tilbyder redskaber til at forstå, hvordan og hvad mennesker oplever og fortolker i deres livsverden (Fuglsang et al., 2018, s. 261).

Heidegger

Husserls tankegang om fænomenologi blev senere videreudviklet af mange forskellige filosoffer, hvoraf én af dem er Martin Heidegger, der i 1927 udgav hovedværket 'Væren og tid'. Hvor Husserl var meget optaget af, hvordan fænomener viser sig for ens bevidsthed, så var Heidegger mere interesseret i, hvordan det var at være menneske i verden (Schiermer, 2013, s. 118). Her afviser han Husserl, fordi han mente, at Husserl gjorde mennesket til en passiv iagttagelse af verdenen, hvorimod Heidegger påstod, at individet i høj grad er en aktiv deltager, der fortolker og handler i verden. I stedet for en neutral og objektiv tilgang, som Husserl vil have, så siger Heidegger, at ens forståelse udspringer af menneskets levede liv og ens væren-i-verden, som han kalder det (Schiermer, 2013, s. 116). Vi bruger Heidegger i opgaven for at give den fænomenologiske analyse en ontologisk vinkel, hvor fokus flyttes fra personernes tanker om podcast, til hvordan de bruger det, og hvordan podcastmediet integreres i det daglige liv. Heidegger hjælper os med at forstå, at podcasten ikke opleves som et objekt udefra, men som noget der bliver en del af menneskets måde at 'være i verdenen' på, som når interviewpersoner bruger podcastmediet i deres hverdagsrutiner (Schiermer, 2013, s. 116). På den måde muliggør Heidegger, at vi bliver mere eksistensnære og får en forståelse af, hvordan podcasten virker hos vores interviewpersoner.

Valget af fænomenologi

Vores valg af fænomenologi som videnskabsteori hænger både sammen med Husserls epistemologiske og Heideggers ontologiske tilgang til fænomenologi. Eftersom vores

problemformulering handler om, at vi ønsker at se på, hvordan vores interviewpersoner forholder sig til podcasten ud fra deres egen livsverden, fandt vi det særligt aktuelt at kigge på fænomenologi. Interviewpersonernes umiddelbare besvarelser om, hvordan de forbruger og bruger podcasten, giver nemlig ikke blot et indblik ind i deres verden, men det er også med til at give et indblik ind i, hvordan mennesker bruger podcasten i hverdagen. Ved at tilgå interviewpersonerne fænomenologisk, hvor interviewpersonerne skal beskrive podcastmediet og oplevelsen af at lytte til podcasten, bruger vi Husserls epistemologiske tilgang til fænomenologi. Vi får et blik ind i interviewpersonernes bevidsthed, og vi nærmer os fænomenerne, som de viser sig gennem interviewpersonernes umiddelbarhed og erfaringer (Fuglsang et al., 2018, s. 267). Her handler det altså om podcasten i livsverdenen. Desuden får vi også den samme direkte erfaring og umiddelbarhed fra deres oplevelse om, hvordan de forholder sig til artikler, som de alle har erfaring med.

Med Heideggers ontologiske tilgang til fænomenologien retter vi blikket mod, hvordan podcasten er indlejret i interviewpersonernes væren-i-verden, det vil sige hvordan den er en del af deres eksistens og daglige praksis. Med den får vi et blik ind i, hvordan podcast påvirker deres væren-i-verden, og vi vil særligt gerne kigge på, hvordan en podcast i en professionel kontekst påvirker deres væren-i-verden (Schiermer, 2013, s. 116). På den måde kaster vi også et blik på, hvordan deres vidensoplevelse formes af mediet. Tilsammen åbner disse to former for fænomenologi op for en forståelse af, hvorfor podcasts ikke blot er et medie, men et fænomen, der opleves, bruges og lever på forskellige måder afhængigt af individets situation og væren.

Systemteori og fænomenologi

Selvom Habermas finder sin inspiration om livsverden og dermed også systemer, så er der en skepsis hos de fænomenologiske filosoffer overfor systemteori (Fuglsang et al., 2018, s. 269). Eftersom vi bruger Habermas' teori om systemer og livsverden, er det vigtigt at forklare, hvordan dette kan lade sig gøre og tydeliggøre vores tilgang til vores empiri og analyse. Hvad der er vigtigt at forstå ved fænomenologi og systemteori er, at de hviler på forskellige antagelser: hvor systemteori ofte arbejder mod overordnede strukturer og funktion, forsøger fænomenologi at forstå menneskets subjektive oplevelse og eksistens (Fuglsang et al., 2018, s. 267). I systemteorien kigger du på mennesket, og ud fra objektive observationer sætter du personen i system. Her vil fænomenologi gøre noget helt andet, nemlig at prøve at indfange menneskets livsverden. Et system kan altså ikke indfange menneskets livsverden, men ved at

bruge fænomenologi, hvor man spørger ind til menneskets erfaringer og oplevelser, opnår man en større forståelse af den persons livsverden (Fuglsang et al., 2018, s. 267).

At Habermas bruger systemer, samtidig med at han bruger livsverdenen, har selvfølgelig ikke gået ubemærket hen. Dog er der nogle forskelle mellem Habermas' og Husserls brug af livsverden, samtidig med Habermas' brug af systemer heller ikke er ligesom eksempelvis Luhmann, som er én af de personer, de fænomenologiske filosoffer særligt kritiserer (Fuglsang et al., 2018, s. 267). Vi kommer i vores teoriafsnit om Habermas til at gå længere ned i dybden af Habermas' fortolkning af systemer og livsverdenen, men den særligt store skilning eller videreudvikling af livsverdenen er særligt *skabelsen* af livsverdenen. Habermas ser nemlig mere på livsverdenen som et sted med kommunikation, som er formet af kommunikation. Denne livsverden bliver skabt gennem sprog, normer og kulturer, ligesom det er individets egne erfaringer og forståelser samtidig (Nørager, 1998, s. 139). Hos både Husserl og Habermas er livsverdenen altså en erfaringsverden, hvor mening og normer opstår i hverdagslivet. Men hvor Husserl mere fokuserer på at beskrive livsverden, og hvordan verden opleves indefra, så interesserer Habermas sig mere for de kommunikative strenge, der påvirker livsverden (Nørager, 1998, s. 139).

Ser man på Habermas' brug af systemer, så forholder fænomenologer såsom Husserl og Heidegger sig mere kritisk til Habermas end Habermas' livsverden. Der er i Habermas nogle objektive elementer, som mennesker bliver puttet ned i, hvilket er med til, at man reducerer mennesket til funktioner, frem for erfaringer og subjektive, levende væsner (Nørager, 1998, s. 141). Hvor Habermas har en lille smule nåde i forhold til andre systemtænkere er pointen, at det stadig er livsverden, der har fokus. Hos Habermas bliver systemer brugt til at forklare, hvilke normer, magter og politiske instanser der udefra er med til at påvirke denne livsverden. Hos Habermas betyder dette, at det ikke altid er mennesket, der bliver objektiveret, men nærmere instanser (Nørager, 1998, s. 141). Habermas kritiserer fænomenologi til ikke at forholde sig til samfundet og at tænke for snævert – nemlig blot at fokusere på individets indre. Samtidig bliver Habermas kritiseret for at kigge på for meget, og ikke kun på individet.

Vi har været meget bevidste ved dette opgør, lige siden vi valgte at bruge fænomenologi som videnskabelig teori. Muligheden for at søge ind i vores interviewpersoners livsverdener omkring podcast tiltalte os særligt ved fænomenologien. Vi ønskede at få adgang til deres umiddelbare og ufiltrerede oplevelser, uden at interviewet blev farvet af forudindtagede forventninger om formål (Fuglsang et al., 2018, s. 267). Vi fandt stadig mediet nyt nok til, at interviewpersonerne vil finde det nyt at forklare og beskrive deres

oplevelse, samtidig med at podcasten havde et element, der var nyt for alle, nemlig at podcasten blev brugt til at være et effektivt vidensdelende medie med fokus på at forberede nogen til en arbejdsindsats. Disse nye omstændigheder tilgår mange felter inden for individets egen livsverden og oplevelsesfelt, hvilket gjorde det interessant at dykke ned i netop fænomenologi som videnskabsteori.

En fænomenologisk analyse

Vi har valgt fænomenologi både som videnskabsteori og metodisk tilgang. I første del af analysen vil vi bruge begge disse tilgange, hvorefter vi i anden og tredje del af analysen vil inddrage kritisk teori. Vi tilstræber en fænomenologisk tilgang, hvor vi forsøger at sætte vores egne forforståelser i parentes, i Husserls forstand gennem en epoché, så vi kan åbne os for interviewpersonernes egne beskrivelser og erfaringer (Fuglsang et al., 2018, s. 261). Hvordan vores fremgangsmåde og tilgang til empirien kommer til at udfolde sig, er vi gået i dybden med i vores metodiske afsnit.

Når vi arbejder fænomenologisk, skal behandlingen af empirien afspejle fænomenologiens grundtanker, nemlig at podcasten skal beskrives og forklares ud fra oplevelser og erfaring, uden at vi påfører vores interviewpersoner nogen normer eller antagelser. Derudover sætter vi spørgsmål til podcastens ontologi, hvorpå vi følger Heideggers tilgang til fænomenologi. Vi går til interviewene med en åbenhed over for, hvad deltagerne selv bringer frem uden at styre dem i en bestemt retning. Vi vil tilgå empirien ved at samle deres fælles meninger og holdninger. Her vil vi beskrive, hvad de siger, og hvad det betyder, uden at vi tolker det. Denne tolkning vil først foregå i vores anden analysedel. Vi vil samle dem i centrale temaer og disse strukturer vil komme til udtryk i de overordnede spørgsmål, som vi har stillet dem. På den måde kan vi samle empirien i temaer for derefter i analysen at kigge på modsigelser mellem interviewpersonerne og dykke ned i, hvorfor der forekommer modsigelse. Men vi kan på den måde også forholde os kritisk til den fænomenologiske empiri (Fuglsang et al., 2018, s. 261).

Fænomenologi får sin ret som videnskabsteori og metode, fordi den gør det muligt at undersøge, hvordan podcasten som medie erfares og giver mening i interviewpersonernes egne livsverdener (Fuglsang et al., 2018, s. 263). Podcastmediet er et fænomen, der både handler om effektivitet, stimuli og nogle gange også indre refleksioner. Fænomenologien giver os mulighed for at undersøge netop det, fordi vi her kan tage udgangspunkt i vores interviewpersoners egne erfaringer og lade dem beskrive, hvordan podcasten opleves. Det er

vigtigt for os at komme tæt på deres oplevelser uden at lægge noget ned over dem, og det giver fænomenologien os et godt udgangspunkt for at gøre.

Teoretisk udgangspunkt

Accelerationssamfundet

For at kunne forstå og analysere vores empiri vælger vi at placere vores interviewpersoners oplevelser i en bredere samfundsmæssig kontekst. Vi inddrager derfor den tyske sociolog Hartmut Rosas teori om accelerationssamfundet for at få et begrebsligt sprog til at undersøge de betingelser, som podcasten anvendes under og opleves af vores interviewpersoner.

Hartmut Rosa beskriver først og fremmest i sin bog 'Social Acceleration' (2013), hvordan den moderne verden er præget af et konstant stigende tempo, både teknologisk, socialt og kulturelt. Det vil sige, at både individer og institutioner er nødt til at blive hurtigere, mere produktive og mere effektive for blot at opretholde status quo. Det er ikke længere nok bare at forbedre sig gradvist. I stedet skal vi hele tiden bevæge os hurtigere blot for ikke at falde bagud. Fænomenet acceleration ses også forklaret af teoretikere som , og fremtræder især i den vestlige verden, hvor man ser en stigning i aktiviteter og tempoet, de bliver udført i, til fordel for at vi i gennemsnit bruger mindre tid på at sove og spise (Rosa, 2013, s. 63). Rosa kommer med et kritisk perspektiv på forholdet mellem travlhed og fordybelse, som vores kontakt fra LEAD ønsker at blive klogere på, og hans teori giver os dermed et analytisk redskab til at undersøge, om podcastformatet reelt kan skabe meningsfuld læring i en tid præget af højt tempo og effektivisering.

De tre former for acceleration i vores moderne samfund

I undersøgelsen af, om podcasten som medie kan skabe fordybelse, skal vi, som nævnt, forstå den samfundsmæssige kontekst, som præger moderne menneskers forhold til tid og tempo. Ifølge Rosa er det ikke længere blot enkelte dele af samfundet, men hele det moderne liv, der accelererer (Rosa, 2013, s. 71). I sin bog *Det ukontrollerbare* (2018) beskriver Rosa, hvordan det moderne menneskes forhold til verden er blevet formet af et grundlæggende behov for kontrol og stabilitet. Mennesket er både i verden og af verden. Det vil sige, at vores identitet og forståelse af os selv bliver til i mødet med det, vi omgiver os med, med andre mennesker, objekter, ideer og oplevelser (Rosa, 2018, s. 11).

I det moderne samfund bliver verden i stigende grad betragtet som noget, der skal beherskes og gøres nyttigt. Rosa kalder dette for, at verden bliver et 'aggressionspunkt' (Rosa, 2018, s. 12). Det betyder, at vi hele tiden forsøger at optimere og overvinde verden. Han påstår, at en stor del af den tendens kommer fra angsten i, at vi frygter at sakke bagud i et samfund, der aldrig står stille. Herudover drives vi af en forestilling om, at det gode liv handler om at udvide vores rækkevidde, ved at opleve mere og nå længere ud i verden, som vores smartphones er et godt eksempel på (Rosa, 2018, s. 14). Begge bevægelser er med til at opretholde det, Rosa kalder for dynamisk stabilisering (Rosa, 2018, s. 16). Det er idéen om, at vi hele tiden må udvikle os for at holde status quo. Rosa bruger metaforisk en rulletrappe, der kører nedad, for at forklare det. Vi tvinges til konstant at bevæge os opad, bare for at blive stående. Og det er det, der kan forhindre os i at fordybe os eller skabe nærhed, og som gør, at vi oplever fremmedgørelse, som vi vil komme nærmere ind på om lidt.

Vi vil nu gå tilbage til Hartmut Rosas teori om social acceleration, der viser, hvordan forskellige former for acceleration griber ind i hinanden i dette moderne liv og skaber oplevelsen af tidspres og fragmentering. For at forstå helheden af fænomenet skelner Rosa derfor mellem tre former for acceleration, der kan adskilles analytisk, men som alligevel er forbundne (Rosa, 2013, s. 71). Den første form er teknologisk acceleration, hvilket er relevant for vores projekt og handler om maskinebaseret effektivisering af målorienterede processer som transport, kommunikation og produktion. Det er den acceleration, der er lettest at måle, da det for eksempel er let at spotte stigningen i transporthastigheder i løbet af de seneste mange år. Vi kan rejse rundt i verden med fly og nå til et sted på den anden side af jorden på under et døgn. På samme måde kan medier sættes ind i denne form, når vi taler om kommunikation. Vi kan tale eller skrive med hinanden hvor som helst med vores smartphones og lytte til medier som podcast uanset tid og sted. Den teknologiske udvikling har ifølge Rosa skabt et samfund, hvor hastighed er blevet et mål i sig selv, og hvor det at kunne udføre flere opgaver på kortere tid er blevet det, vi må gøre (Rosa, 2013, s. 71). Den anden form er acceleration af social forandring, som vi ikke vil berøre det store i vores specialeprojekt, men som handler om at normer, praksisser og institutionelle strukturer ændrer sig med stigende hastighed. Det er ikke blot forandringen i sig selv, men hyppigheden af forandringer, der vokser, hvilket gør det sværere for disse at opnå stabilitet over tid (Rosa, 2013, s. 75). Den tredje form har derimod mere betydning for vores analyse og er acceleration af livstempoet. Det er her, at den subjektive oplevelse af travlhed, stress og utilstrækkelighed gør sig gældende. Det moderne menneske forsøger at komprimere flere og flere aktiviteter ind i den samme mængde tid, som kan føre til, at det bliver nødvendigt at udføre mange af

aktiviteterne samtidig, altså multitasking, som ikke nødvendigvis gør, at vi kan udføre én handling hurtigere, men at vi i stedet kan udføre et sæt af handlinger på kortere tid. Så selv om den enkelte aktivitet måske tager lige så lang tid i dag, så kan vi nu udføre endnu flere aktiviteter efterfulgt af hinanden (Rosa, 2013, s. 78). For eksempel kan vi med vores smartphones både lave en bankoverførsel, imens vi taler med en ven eller familiemedlem, eller lytter til en podcast, på samme smartphone, da vi har fået trådløse høretelefoner og ikke længere behøver holde vores mobiler op til øret. Tidligere ville det have krævet, at vi gjorde tingene adskilt. Vi måtte skiftevis opsøge dem eller det, vi kommunikerede med fysisk. Vi tog i banken og besøgte først herefter vores ven eller familiemedlem eller ringede dem op, når vi havde talt med bankmanden, der nu er blevet erstattet med en app eller hjemmeside, der selv lade os fuldføre bankoverførslen.

I kombination viser disse tre former for acceleration, hvordan både samfundets strukturer og individets oplevelse af hverdagen formes af et højt og fortsat stigende tempo.

Resonansbegrebet

Hartmut Rosa beskriver i sin bog *Resonans* (2021), hvordan det moderne samfund er præget af et stigende fravær af forbindelse. En oplevelse af at verden ikke længere taler til os. Han kalder det fremmedgørelse, og forklarer det som en form for 'relationsløs relation', hvor man godt kan gøre ting af egen fri vilje, men uden at det føles meningsfuldt (Rosa, 2021, s. 215).

Fungerende som et modangreb på fremmedgørelse har Rosa udviklet begrebet resonans. Resonans handler om de øjeblikke, hvor verden føles levende og betydningsfuld. Hvor noget udenfor os rammer noget i os, og skaber en gensidig bevægelse (Rosa, 2021, s. 203). Det vil sige en relation, hvor både mennesket og det, det møder, bliver forandret. Der stilles ikke krav til, hvad det er, men det skal være en form for kontakt, hvor man bliver ramt og mærker noget (Rosa, 2021, s. 203). Det kan være en tekst, en samtale, en arbejdsopgave eller en stemme, der gør det. Det essentielle er ikke formen, men følelsen af at der opstår noget mellem én selv og noget i verden. Rosa deler resonansteorien op i tre akser, hvor resonans eller fremmedgørelse kan finde sted. Først har vi den horisontale, der handler om relationer til andre mennesker. Den vertikale handler om vores forhold til noget større end os selv. For eksempel religion, natur eller kunst. Og så har vi den diagonale akse, der handler om vores resonansrelation med ting, opgaver og viden, som på en eller anden måde rører noget i os (Rosa, 2021, s. 226). Det er særligt den horisontale- og diagonale akse, der er relevant for

vores analyse. Podcasten har nemlig mulighed for at skabe resonans i disse akser, hvis lytteren oplever, at en podcast i sig selv eller dens værter sætter noget i gang i dem og ikke bare fungerer som en effektiv informationsformidling. Her bliver det interessant at se på, hvordan podcasten opleves af lytterne. Om de føler, at indholdet vækker noget i dem, sætter tanker i gang eller skaber engagement. Eller om det blot bliver endnu en måde at få information på, og dermed bliver til et fremmedgjort medie, der ikke vækker det store i vores interviewpersoner. I vores analyse skal vi derfor også være opmærksomme på, hvilken af resonansakserne, som eventuelt berører vores interviewpersoner.

Fire kendetegn, der definerer resonans

Ifølge Rosa betegnes resonans ikke kun som en metafor for en bestemt erfaring, der kan sættes op mod fremmedgørelse (Rosa, 2018, s. 23) Han ser det i stedet som en relationsmodus, der defineres ud fra fire kendetegn:

1. Punktet, hvor man bliver påvirket (afficering)

At komme i resonans med et menneske eller måske et landskab, en melodi eller en idé betyder, at det når én "inderligt", at man bliver rørt eller bevæget. I dette punkt opstår et pludselig kald på én. Det kalende har ikke længere kun instrumentel betydning og vigtighed for én, hvorfor man bliver berørt af det eller den (Rosa, 2018, s. 23).

2. Punktet med selvvirksomhed (svar)

For at tale om resonans kræver dette kald eller berøring, at vi aktivt følger op med et svar. Ofte forbindes det med en kropslig reaktion som at få gåsehud, men generelt handler det om, at; "[...] vi reagerer på den kaldende impuls, og at vi går det i mødes, som har bevæget os" (Rosa, 2018, s. 24).

3. Punktet med forvandling (transformation)

I oplevelsen af resonans transformeres vi i mødet med noget andet, også til trods for at det sker på forskellige måder. I møderne kan vi nemlig både føle os som et nyt menneske, men der vil også være møder, hvor vi dårligt mærker en forbigående forvandling, som blot påvirker vores nuværende stemning (Rosa, 2018, s. 24). Ikke desto mindre forvandler resonanserfaringer os, og så længe vi ikke er *indefrosne* og ikke i stand til at forvandle os, vil et resonansforhold være kendetegnet ved, at subjekt og verden forandrer sig i mødet med hinanden. Hvis transformationen udebliver, vil dette forhold fortsætte med at være en relationsløs relation (Rosa, 2018, s. 25).

4. Punktet med det ukontrollerbare

Der findes ikke en metode eller manual, der kan sikre, at subjektet kommer i resonans med mennesker eller ting (Rosa, 2018, s. 26). Resonans kan heller ikke frembringes instrumentelt, hvilket er den grundlæggende tanke bag det ukontrollerbare. Det forklarer Rosa blandt andet med eksemplet om juleaften, hvor vi forsøger at skrue ned for hverdagens hurtige tempo for at være til stede med vores kære. Og som han siger: "Aldrig er faren for fremmedgørelse større end denne aften" (Rosa, 2018, s. 26). Vi forsøger med andre ord at gøre en resonanserfaring mulig ved at forsøge at kontrollere alle subjektive, sociale, rumlige, tidslige og atmosfæriske forudsætninger, men alligevel ikke bliver bevæget (Rosa, 2018, s. 26). På den måde kan man sige, at resonans hverken sikkert kan fremtvinges eller garanteret forhindres (Rosa, 2018, s. 27).

Vi går ikke ind i dette projekt med holdningen, at alt læring i arbejdslivet skal ske gennem oplevet resonans. Men med begrebet bliver det muligt at undersøge, om LEADs podcast ikke kun fungerer som et effektivt værktøj til at modtage information, men også formår at skabe en form for forbindelse mellem lytterne og stoffet, de skal lære til workshoppen. Det er ikke selve vidensoverførslen, vi stiller spørgsmålstegn ved, men den måde relationen til læring formes gennem mediet. Rosa giver os mulighed for at nuancere, hvilken type kontakt der skabes, altså om det er en, der engagerer og bevæger vores interviewpersoner, eller blot informerer. Ved at identificere hvilken relation podcasten skaber, kan vi bedre forstå, hvilken læringskultur og samfundslogik podcasten er med til at reproducere. Det hjælper os til at se, om podcasten blot bliver endnu et tilpasningsværktøj i et travlt arbejdsliv, eller om den faktisk åbner for resonans og en anden måde at modtage viden på, som giver fordybelse.

Stemmen som resonansbærer

I Hartmut Rosas resonansteori spiller sanserne en betydelig rolle i menneskets forhold til verden, men der findes også mange heraf: "Kvaliteten af et subjekts verdensforhold har mange forskellige facetter" (Rosa, 2021, s. 271). Selvom Rosa nævner synet som en mulig indgang til resonans (Rosa, 2021, s. 286), er stemmen alligevel det første og grundlæggende organ, som vi bruger til at få verden til at svare os og dermed sætter os i et svarforhold til (Rosa, 2021, s. 272). Resonansforholdet mellem mor og foster går fra tab af organisk forbindelse til moren gennem navlestreng, blodkredsløb og livmoder, hvilket Rosa beskriver som et 'resonanschok' (Rosa, 2021, s. 272) til en ny verden med kolde, hårde og lyse overflader, og det er så her, at stemmen fremkalder en 'virkning' i verden for barnet.

Stemmen bærer følelser, rytme og nærvær, og den kan, når den bliver oplevet som levende eller meningsfuld, skabe en relationel forbindelse mellem afsender og modtager. Det afgørende er ikke, hvilken sans der aktiveres, men om det, der udtrykkes, vækker genklang i lytteren. Med dette for øje kan podcasten fungere som en mulig resonansbærer i en travl og accelereret verden.

Da podcastmediet udelukkende arbejder med lyd, har vi været nødt til at undersøge, om det i sig selv er i stand til at skabe resonans, eller om det netop begrænses af sin mangel på visuel og fysisk tilstedeværelse. Rosa gør det klart, at resonans ikke afhænger af en bestemt kanal eller medietype, men af det oplevede forhold, der opstår. Det betyder, at stemmen, hvis den udtrykker nærvær, engagement og betydning, har potentiale til at skabe den form for forbindelse, som karakteriserer resonansrelationer. Derfor bliver det interessant i vores analyse at se på, om vores interviewpersoner i mødet med podcasten oplever netop denne form for genklang, eller om de blot oplever, at det får overført information uden personlig involvering.

Habermas' kritiske teori

I Jürgen Habermas' hovedværk 'Teorien om den kommunikative handling' fra 1981 introducerer Habermas begrebet kommunikativ rationalitet, som kommer til at spille en central rolle i hans samfundsforståelse (Nørager, 1998, s. 37). Habermas er en central skikkelse inden for kritisk teori og tilhører anden generation af Frankfurterskolen, hvor han viderefører traditionens samfundskritiske tilgang, men med et særligt fokus på sprog, kommunikation og rationalitet. Kommunikativ rationalitet handler om, at mennesker i sociale sammenhænge koordinerer deres handlinger gennem dialog og argumentation – og ikke ud fra strategiske eller instrumentelle mål. Det er med andre ord gennem fri og lige samtale, hvor man begrundet og forhandler sine synspunkter, at fælles forståelse og handling opstår (Fuglsang et al., 2018, s. 145).

Habermas arbejder i forlængelse heraf med et skel mellem system og livsverden, som han bruger til at analysere det moderne samfunds udvikling. Systemerne udgøres af de funktionelle områder af samfundet – eksempelvis markedet eller bureaukratiet – hvor handlinger styres ud fra effektivitet og målrationalitet. Livsverdenen er derimod det sociale og kulturelle rum, hvor mennesket kommunikerer og skaber mening i hverdagslivet – uden

strategiske hensigter. Det er her, at normer, værdier og fælles forståelse udvikles (Fuglsang et al., 2018, s. 152).

Vi vil i det følgende afsnit uddybe Habermas' begreb om system og livsverden, hvilket vi vil bruge i analysen. Formålet med at inddrage Habermas er ikke at give en fuldstændig fremstilling af hans teori, men at bruge hans kritiske perspektiv til at stille spørgsmålstejn ved, hvordan og hvorfor bestemte systemer trænger ind i livsverdenen, og hvilke konsekvenser dette har for oplevelsen af medier som podcast.

Systemer og Livsverden

Vi vil tage udgangspunkt i Jürgen Habermas' begreber *system* og *livsverden*, som er centrale i hans analyse af det moderne samfund. Habermas er inspireret af, men adskiller sig også tydeligt fra Niklas Luhmanns systemteori. Luhmann ser verden som et meget kompleks sted og mener, at sociale systemer opstår for at reducere denne kompleksitet (Fuglsang et al., 2018, s. 232). Et system er ifølge ham ikke bare en gruppe mennesker, der har noget til fælles, men nærmere en kommunikationsstruktur, som opererer ud fra sin egen logik og grænser, og som kun refererer til sig selv. Nogle eksempler på de systemer kunne være økonomi, retssystemet eller uddannelsessektoren, altså systemer som hver især kommunikerer på egne præmisser og er lukkede om sig selv (Fuglsang et al., 2018, s. 233).

Habermas anerkender også, at systemer har en funktion i det moderne samfund – de løser opgaver effektivt og strukturerer kompleksitet. Men i modsætning til Luhmann anlægger Habermas et kritisk perspektiv og er optaget af, hvad der sker, når systemernes logik breder sig til områder af livet, hvor de ikke hører hjemme. Systemer fungerer ifølge Habermas ud fra det, han kalder instrumentel rationalitet – altså en målorienteret tænkning, hvor effektivitet, kontrol, magt og økonomisk gevinst er centrale værdier (Fuglsang et al., 2018, s. 145).

I modsætning til det står livsverdenen, som Habermas beskriver som det sociale og kulturelle rum, hvor mennesker kommunikerer med hinanden, uden at der er en strategisk hensigt. Her handler det om at skabe fælles forståelse, dele erfaringer og udvikle normer og værdier gennem hverdagssamtaler. Livsverdenen er det sted, hvor identitet, mening og fællesskab formes, og den er fundamentet for samfundets sammenhængskraft (Fuglsang et al., 2018, s. 147).

Systemets berettigelse

Systemets berettigelse er, at der er nogle forskellige opgaver, som er nødt til at blive løst, og disse systemer er effektive måder at løse disse opgaver på. Habermas siger endda, at bureaukrati er en del af moderniseringsprocesserne. Det er dog vigtigt for ham, at dette ikke tager noget væk fra den enkeltes livsverden (Nørager, 1998, s. 181). Et eksempel kan være penge. I starten byttede man ting, men man havde brug for en valuta, da dette var mere effektivt. Habermas siger dog, at med tiden kan begrundelsen for systemet og dets legitimitet blive glemt. De løsriver sig fra deres oprindelige legitimitet og er nu et system med fundament i sig selv (Nørager, 1998, s. 182). Her mener Habermas, at det er klogt at stille disse spørgsmål om systemernes berettigelse, da man hurtigt kan glemme, hvilken opgave det løste, og hvilken eksistensberettigelse det har (Nørager, 1998, s. 183).

Vi vil gerne i vores speciale sætte podcasten som et effektivt vidensdelende medie ind som et system. Som nævnt i problemfeltet har dette nemlig været udgangspunktet og en af begrundelserne for, at LEAD begyndte at lave podcasts. Vi ønsker at kigge på, hvordan podcasten passer ind i systemet og vil derfor besvare nogle af de spørgsmål, som Habermas lægger op til, at man stiller systemerne og deres legitimitet. I nedenstående afsnit vil vi tage udgangspunkt i, hvordan podcasten som system passer ind i Habermas' tilgang til, at systemer koloniserer livsverdenen. I analysen vil vi herefter kigge på, om det faktisk kommer til udtryk igennem vores interviewpersoners svar, og om vi kan se, hvorhenne i koloniseringen af livsverdenen, podcasten som et effektivt vidensdelende medie er.

Podcastens kolonisering af livsverdenen

Ifølge Habermas kan noget betegnes som et system, når det har en funktion, der løser en bestemt samfundsmæssig opgave på en effektiv og målorienteret måde. Systemer er præget af en særlig rationalitet, hvor effektivisering og produktivitet er de største drivkræfter – ofte med medier som penge og magt som styringsmekanismer (Nørager, 1998, s. 151).

Hvis man kigger på podcasten ud fra det formål, som LEAD formulerer det; nemlig som et 'effektivt medie til travle ledere, der hurtigt skal tilegne sig viden', kan podcastmediet forstås som et systematisk redskab. Podcastmediet øger produktivitet hos ledere i hverdagen, og samtidig er det en organiseret form for vidensformidling. For at skabe en teoretisk ramme for analysen, tager vi afsæt i antagelsen om, at podcasten kan indgå i en systemisk logik.

Samtidig kan podcasten dog også tænkes som noget, der hører til livsverdenen, som for eksempel hvis den opleves som et redskab til fordybelse eller refleksion, og dermed

understøtter den nogle kulturelle normer, identitet og sociale værdier. Hvis man ser på det på den måde, så er det måske ikke blot et værktøj til effektivisering, men nærmere noget, der bidrager til livsverdenens opretholdelse og udvikling. Det bliver derfor vigtigt at skelne mellem forskellige typer af podcasts som underholdningspodcasts, nyhedspodcasts og de podcasts, som LEAD producerer, der er til en professionel kontekst. Netop denne problematik, at podcasten er tiltænkt livsverdenen, men at LEAD bruger den som et effektiviseringsmiddel, er noget vi vil kigge på i opgaven og forklare gennem Habermas' beskrivelse af 'når systemer koloniserer livsverdenen'.

Kolonisering opstår, når systemets logikker som for eksempel effektivitet trænger ind i livsverdenen og begynder at omforme et område, der normalt er præget af kulturel meningsdannelse og social interaktion (Nørager, 1998, s. 190). Habermas beskriver, hvordan noget, der først introduceres som en løsning på et praktisk problem, over tid måske vinder legitimitet, derefter integreres i hverdagslivet og til sidst bliver en selvfølgelighed. På den måde bliver livsverdenens indhold og rytme ændret, uden at det opdages (Nørager, 1998, s. 191).

Den bedste måde at forklare denne bevægelse af koloniseringens er gennem fire trin, som beskriver koloniseringens dynamik og overtagelse af livsverdenen. Disse trin viser, hvordan et medie som podcasten, afhængigt af funktion og kontekst, potentielt kan bevæge sig fra at være placeret i livsverdenen til at fungere som et systematisk middel og på den måde blive en del af den kolonisering af livsverdenen, som Habermas advarer imod.

Det første trin handler om livsverdenen, som endnu ikke er præget af et konkret behov eller krav om effektivisering. I andet trin opstår et problem, der kalder på en løsning, som hos LEAD, hvor man oplevede, at kursisterne ikke var tilstrækkeligt godt forberedt til deres workshops. En mulig årsag blev identificeret som manglende tid, og podcasten blev introduceret som en effektiv løsning til at formidle viden mere fleksibelt (bilag 1). I det tredje trin opnår podcasten status som et legitimt og effektivt værktøj. Hvis mediet bliver ved med at blive opfattet som en naturlig måde at modtage (arbejdsrelateret) viden og information på som en erstatning af artikler, vil idéen begynde at brede sig i andre organisationer og virksomheder. I fjerde trin ses tegn på kolonisering. Podcasten bliver en del af livsverdenens struktur. Det bliver almindeligt at lytte til arbejde under hverdagsaktiviteter som rengøring, madlavning og børnepasning – altså i kontekster, der traditionelt tilhører livsverdenen. Her flettes arbejdsopgaver og privatliv tættere sammen. I vores eksempel med podcast kan det nu være, at det er en samfundsnorm at effektivisere sin hverdag ved at have arbejde i ørerne, samtidig med at man er i sin livsverden, hvor de hjemlige pligter hører til. I femte trin er

automatiseringen fuldbyrdet. Det er nu en norm i samfundet, at man effektiviserer sin hverdag gennem arbejdsrelaterede podcasts. I visse tilfælde kan det endda forventes, at man lytter til dem uden for arbejdstiden for at optimere sin produktivitet (Nørager, 1998, s. 191-193).

Podcastens affordances

For at kunne bygge bro mellem Rosas teori om resonans og den måde, podcasten som teknologi former lytteoplevelsen, inddrager vi Ian Hutchbys begreb om affordances, som han introducerer i artiklen *Technologies, Texts and Affordances* (2001). Dette begreb bliver vigtigt for vores analyse af, hvordan podcastens særlige teknologiske egenskaber både muliggør og begrænser bestemte typer af engagement, fordybelse og resonans. Han skriver, at vi må se teknologier som "functional and relational aspects of an artefact which frame, while not determining, the possibilities for agentic action in relation to the artefact" (Hutchby, 2001, s. 444). Det betyder, at teknologier har en form for potentiale, som ikke tvinger brugeren i én retning, men som alligevel præger og har betydning for den måde, som brugeren behandler mediet på.

Denne forståelse er væsentlig for vores projekt, fordi den gør det muligt at analysere podcastens særlige egenskaber som medie, og ikke bare hvad folk gør med det. Hvor vores state of the art viser, at podcasten ofte beskrives som fleksibel, mobil og auditiv, giver affordance-begrebet os et analytisk sprog for at analysere og diskutere, hvordan disse træk påvirker graden af fordybelse, koncentration og opmærksomhed. Herudover nævner han: "Technological artefacts are shaped in ways that invite certain uses and discourage others" (Hutchby, 2001, s. 447) Pointen her er, at podcasten i sin form er med til at påvirke lytterens engagement. For hvor podcasten kan invitere til aktiv lytning i bevægelse, så afholder samme mulighed måske også lytteren fra dyb koncentration eller refleksivitet, da podcasten også rummer mulighed for at lytte passivt. Det er netop denne spænding mellem muligheder og begrænsninger, Hutchby kalder for affordances og constraints. Han skriver, at; "...artefacts can be understood as possessing affordances which both enable and constrain certain forms of use or interaction" (Hutchby, 2001, s. 444). Det betyder, at teknologien ikke blot tilbyder funktioner, men også er med til at sætte grænser eller åbne grænser for, hvilken form for interaktion der er mulige. Podcastens form tillader eksempelvis ikke hurtig skimning, som en artikel gør, eller et visuelt overblik, som videoer og artikler gør. Til gengæld kan stemmen skabe en oplevelse af relation og engagement, som den skriftlige form ikke tilbyder i samme

grad. Her er det særligt interessant, hvordan vores interviewpersoner oplever disse muligheder og begrænsninger, og hvordan de forskellige sanser udover blot lyttesansen bruges eller ikke bruges.

I vores analyse bliver affordance-begrebet et redskab til at undersøge, hvordan podcastens form giver adgang til bestemte måder at lytte, forberede og engagere sig på. Når LEAD vælger at formidle deres viden igennem lyd i stedet for skrift, vil der også ske en forandring i relationen mellem teknologien og mennesket. Det er denne forandring, som vi i vores analyse vil bruge affordance-teorien til at finde frem til.

Analyse

Første analysedel: Fænomenet 'podcast, et effektivt medie til vidensdeling'

Igennem vores seks interviewpersoner har vi fundet frem til fem temaer, som vil være vores fokus og udgangspunkt i hele analysen. Første del af analysen vil være en fænomenologisk analyse af, hvad vi kalder fænomenet 'podcast, et effektivt medie til vidensdeling.'

Vores samlede viden kommer fra vores seks interviewpersoner, hvorpå vi hører om deres oplevelser og erfaringer om podcastmediet, og samtidig hører vi også om deres oplevelse af det eksperiment, som vi har foretaget med dem. Det som vi kalder for et eksperiment, er den opsatte situation, hvorpå vi har tilsendt dem en podcast fra LEAD, som samtlige interviewpersoner har skulle lytte til, velvidende om at de vil blive interviewet bagefter om podcasten. Vi kommer til i analysen til at pointere, at dette er et eksperiment, og hvordan dette kan have haft en effekt på deres besvarelser og refleksioner.

I vores fænomenologiske afsnit, gennemgår vi temaer, hvorpå alle interviewpersoner har haft en holdning og en reaktion. Dog har vi ikke kunne få alle citater med ind i analysen, derfor har vi lavet et bilag, hvor man kan se de forskellige interviewpersoners citater om de fem temaer. (bilag 8) I vores fænomenologiske analyse er det vigtigt for os at belyse interviewpersonernes levede erfaringer for derefter at samles deres oplevelser og erfaringer til en konklusion (Fuglsang et al., 2018, s. 243).

Beskriv en podcast

Som en del af vores fænomenologiske udgangspunkt var det vigtigt for os, at interviewpersonerne startede med at beskrive, hvad en podcast var, og hvordan de oplevede den. Vi vil gerne have at de satte ord på, hvilke forskellige erfaringer, de havde med mediet,

og hvordan de brugte mediet i deres hverdag. Ved at se på deres erfaringer med særligt hverdagen som hovedfokus, giver denne fænomenologiske tilgang os adgang til, hvordan podcast og deres livsverden fungerer sammen.

I vores spørgsmål om deres erfaringer med podcast og brugen af dem beskriver flere interviewpersoner, hvordan podcasts for dem er en kilde til informationer på en 'let måde'. Marc beskriver podcasts som en let tilgængelig måde at modtage information på (bilag 3). Jens ser det som en fin måde at få fagligt input uden at skulle sidde ned og læse (bilag 4). Sophia fremhæver, at hun synes, at podcast er en effektiv måde at forbruge medier på (bilag 5). Laura udtrykker en mere kompleks oplevelse:

"...det er en rigtig fin måde at få information på og også koble af på. Men samtidig så kan jeg også hurtigt blive fyldt op, fordi jeg synes, at det godt kan være lidt meget informationskondensering, som man lidt sådan skal foretage, mens man laver alt muligt andet." – Laura (bilag 2).

Gennemgående for alle er der et fokus på, hvordan podcast er et middel til at få informationer på en let, rar og effektiv måde. Ved at lade interviewpersonerne selv beskrive podcasten, og hvordan de oplever den, træder deres brug af den også frem, og igennem det træder deres hverdag frem. Vi får dermed et indblik i, hvordan de bruger podcasten i deres hverdag og livsverden (Nørager, 1998, s. 84). Vi observerer i svarene, hvordan podcastmediet sjældent optager hele opmærksomheden hos lytteren, men mere er en tilføjelse til noget, de er i gang med.

Podcastens tid og rum

De ovenstående beskrivelser af podcasten får os også til at fokusere på disse to temaer, der handler om tiden og rummet, som podcasten blev lyttet i. Dette er med fokus på, hvad de foretager sig, mens de lytter til podcasten, og hvordan deres omgivelser interagerer med lytteoplevelsen. Her kigger vi fænomenologisk på, hvordan interviewpersonerne lytter til podcast, fordi det passer ind i hverdagen og understøtter allerede eksisterende rutiner og dermed også interviewpersonernes væren-i-verden (Schiermer, 2013, s. 116). Herigennem synliggøres det, at podcasten måske ikke blot er et medie, men mere end det for vores interviewpersoner. Vi kan se i vores interviews, at podcastmediet oftest bliver brugt, når de laver hverdagsaktiviteter, der ikke kræver meget kognitivt hos interviewpersonerne. I

interviewene er der dog en dobbelthed. Der er nemlig en forskel på, når de lytter til podcast generelt, og når det handler om den podcast, som de har fået tilsendt af os.

Vi vil starte med at se på, hvad, vi mener, er forskellen mellem disse to lytteoplevelser. Her siger Jesper og Jens nemlig, at de sad på sofaen og lyttede til podcasten. Her fortæller Jesper og Jens for eksempel om, hvordan lytteoplevelsen ser anderledes ud, fordi det var en podcast, de var blevet pålagt at lytte til, med henblik på at de skulle interviewes bagefter (bilag 4 & 7). Jesper fortæller om, hvordan han normalt vil sidde og se fjernsyn, mens han lytter til podcast, og Jens fortæller om, hvordan han normalt vil køre i bil, hvis han skulle lytte til podcast (bilag 4). Her ser vi tydeligt, hvordan vores fremgangsmåde med interviewpersonerne er opstillet som et eksperiment, og at vi vil få forskellige besvarelser ud fra, om det er lytteoplevelsen af en hverdagspodcast eller lytteoplevelsen af vores tilsendte læringspodcast. Vi er opmærksomme på dette, men finder det ikke som et problem, tværtimod. Eftersom LEAD, der er vores tilgang til problemstillingen, fortæller om, at de sender podcastene ud som forberedelsesmateriale, virker vores rammer med at sende podcasts ud med en forventning til et fremtidigt møde eller interview, som noget der faktisk passer meget godt til, hvad LEAD praktiserer.

Jens valgte at lytte til podcasten, imens han sad i sin sofa og kiggede ud i luften. Dog beskriver han selv, hvordan han normalt vil bruge podcasten her: "Det vil for eksempel være en togtur. Det vil være i en bil, hvor jeg ikke skal tænke så meget" – Jens (bilag 4). Jens er ikke den eneste af vores interviewpersoner, der foretrækker at lytte under transport. Marc, Laura og Sophia bruger det alle, mens de cykler eller kører i bil. Sophia og Marc bruger det også, når de gør rent. (bilag 3 & 5). Selv Susanne, som fortæller, at hun ikke har lyttet til podcasts før, siger sådan:

"Jeg gik en tur ude i naturen, hvor jeg havde ro til at lytte... Jeg synes også at det er en win-win, at jeg kan gå en tur og få motion samtidig med at jeg lytter... Jeg havde planlagt det sådan, at jeg kunne gå og lytte samtidig." (bilag 6).

Det er tydeligt for os, at podcastmediet er et tilbehørsmedie, altså et medie som blot ikke får vores interviewpersoners fulde opmærksomhed, men i stedet bruges, når de gør andet sideløbende. Fælles for vores interviewpersoner er også, at de bruger det til at supplere dagligdags gøremål og opgaver, som de skal varetage, der ikke kræver så meget rent kognitivt. Podcasten er altså ikke noget, de nødvendigvis retter en udelt opmærksomhed mod, men noget som indgår i et samspil med kroppen og omgivelserne. Selvom det er et

tilbehørsmedie, er det ikke ensbetydende med, at det er en baggrundsaktivitet. Heidegger ville kalde dette for en form for væren-i-verden, hvor lyd og bevægelse smelter sammen (Schiermer, 2013, s. 116). Her er det ikke kun vigtigt, hvad de lytter til, men hvordan det passer ind i deres aktivitet. Aktiviteten at gå en tur eller gøre rent havde ikke været det samme uden podcasten, ligesom podcasten ikke havde været det samme, hvis man ikke kørte i bil eller cyklede samtidig. Podcasten bliver altså på en måde integreret i et flow, hvor de strukturerer hinanden. Sophia taler også ind i dette, når hun siger: "Jeg sidder aldrig bare og lytter til en podcast. Jeg laver altid noget andet imens" (bilag 5). For Sophia er det altså kun naturligt at lytte til podcast, når hun laver noget andet.

Plads til fordybelse og engagement

Når vi nu har afdækket, hvordan podcastmediet bliver brugt sideløbende med andre opgaver og aktiviteter, er vi nysgerrige på, om dette er grundet en manglende stimulans af mediet. Kan det være, at mediet ikke giver interviewpersonerne nok til 'bare at sidde ned og lytte til en podcast', som Sophia siger det. Samtidig fandt vi i vores interviews nogle interessante svar, hvad angår deres udbytte og fordybelse af podcasten. I dette tema er det særligt vigtigt at fokusere på forskellen mellem en podcast, som vores interviewpersoner normalt lytter til, og podcasten fra LEAD. Hvad der er fælles for de fire, som ikke sad i sofaen og lyttede, er nemlig, at de følte, at podcasten var for kompleks og svær i forhold til de podcasts, som de normalt lyttede til. "Jeg blev irriteret, da jeg lyttede til det i starten... fordi det var lidt et højt lixtal", fortæller Laura for eksempel (bilag 2). Flere af vores interviewpersoner beskriver, hvordan denne podcast var sværere at koncentrere sig til, end de podcasts, som de lytter til generelt, fordi der er flere ting, de skal forholde sig til i podcasten. Modsat er dette ikke et problem for Susanne, der ikke har haft en vane for at lytte til podcasts før, hvilket gør dette til en ny oplevelse for hende (bilag 6).

Denne forskel mellem LEADs podcast og de mere underholdningsbaserede podcasts, som interviewpersonerne normalt lytter til, fremkalder denne følelse af, at der er noget, der ikke helt passer – eller følelsen af at det *plejer* ikke at være sådan her. Der opstår en følelse af, at de skal anstrenge sig mere end forventet, og det skaber en bevidsthedsgørelse i noget, som normalt er en automatik. Lytteren går umiddelbart fra noget, som er en integreret lyttepraksis til en mere analytisk oplevelse, hvor mediet kræver mere end normalt. Jesper siger det sådan: "Det fangede mig ikke. Ligesom hvis du læser en bog og den ikke er så spændende, så slumrer du lidt hen" (bilag 7).

Her beskriver Jesper det meget godt med netop ét ord – det ‘fangede’ mig ikke. Denne følelse udeblev. Sophia beskriver det også meget præcist, da hun siger: "Der var 12 punkter i podcasten, som man skøjtede meget let henover. Der er jeg nok mere fordybende normalt, når jeg lytter til podcast" (bilag 5). Sophias fordybelse i denne podcast er altså anderledes, end den normalt er. Da Sophia så bliver spurgt ind til, hvordan hendes fordybelse er i andre podcast, svarer hun: "Jeg føler faktisk jeg husker alt, som jeg lytter til. Altså lige så meget som, hvis jeg læste en bog eller artikel" (bilag 5). Så for Sophia og for mange andre af vores interviewpersoner, så rummer podcast potentialet for, at de fordyber sig tilsvarende nok i samtalen, til at huske hvad de har lyttet til, ligesom det kan være tilfældet ved en bog eller en artikel. Vi spurgte samtlige lyttere, om de kunne huske, hvad der blev talt om og beskrevet i podcasten, for netop at se om dette var tilfældet, og det kunne de. Nogen mere end andre. Der var også flere, som ikke blot kunne huske det, men som også havde begyndt at reflektere podcasten ind i deres arbejdssammenhæng. Dette var særligt de to, som var mindst vant til podcasts, nemlig Jens og Susanne. At disse to ikke er vant til at lytte til podcast, kan vi fænomenologisk netop se som, at de ikke har haft denne form for ‘plejer’ i deres forbrug af podcast, altså at det ikke er en del af deres erfaringsverden, og de har derfor forholdt sig anderledes til mediet end de andre (Schiermer, 2013, s. 116).

Ved vores interviewpersoner er der en vigtig diskrepans, vi skal huske på – nemlig at vi spurgte om de ikke ville lytte til podcasten, hvorpå vi gerne vil interviewe dem bagefter. Dette har muligvis også gjort at vores interviewpersoner har følt sig tvunget til at lytte til podcasten og muligvis lyttet endnu mere efter, end hvis dette ikke var sagen. Vi kan dermed ikke være sikre på, at de ikke havde fundet en anden podcast i stedet for eller stoppet med at lytte til den undervejs.

Her var altså forskellige besvarelser inden for fordybelsesspørgsmålet. De interviewpersoner, der var vant til mediet, følte ikke, at den passede ind i deres normale måde at bruge podcastmediet på, hvilket gjorde, at fordybelsen blev anderledes end normalt. Dette var både på godt og på ondt, det vil sige at denne forstyrrelse gjorde at nogen lyttede endnu mere, men de var samtidig mere negativt rettet mod podcasten.

Personen bag stemmen

Efter at have fokuseret på, hvordan mediet fungerer i hverdagen, og om vores interviewpersoner opnår fordybelse, står vi tilbage med to andre emner, som også viste sig at have betydning for vores interviewpersoners lytteoplevelse. I disse to temaer; ‘Personen bag stemmen’ og ‘Informationer på lyd eller på skrift?’, vil vi belyse, hvilken oplevelse det giver

for interviewpersonerne, at podcasten foregår rent auditivt, og hvad det betyder for dem. Gennemgående hos alle vores interviewpersoner er stemmen bag den viden, som de blev givet. Stemmen i podcasten har en effekt og en indflydelse på, hvorfor de vælger at lytte til podcast. Susanne fortæller, hvordan stemmen giver historien liv, og at hun kan høre, hvordan dem som taler om emnerne er engageret og entusiastiske, hvilket gør, at stoffet bliver mere interessant (bilag 6). Laura fortæller, hvordan hun får en relation til dem, hun lytter til. Hun fortæller om, hvordan de podcast, hun lytter meget til, er dem, hvor hun føler sig som en del af samtalen. Derfor skulle hun også vænne sig til, da hun pludselig hørte på nye stemmer i podcasten fra LEAD, end dem hun var vant til (bilag 2).

I begge disse tilfælde er podcasten altså ikke bare en informationskilde, men stemmerne har en betydning for interviewpersonernes oplevelse, og stemmerne kan være med til at præge måden, interviewpersonerne oplever den viden, de bliver givet. Stemmen giver for nogle af vores interviewpersoner en nærhed til podcasten. Ligesom Laura, fandt Jesper derimod ikke podcasten indbydende: "Jeg synes bare ikke den person, der blev interviewet gav så meget af sig selv" (bilag 7). Podcasten er altså ikke bare en informationskilde, som en artikel er. Stemmen kan skabe eller nedbryde følelsen af nærhed. Sophia, som ikke har været begejstret for indholdet af podcasten, tilknytter sig dog til stemmen: "Han virker som en rar fyr. Ham tør jeg godt og række ud til" (bilag 5). Her fungerer stemmen som en vej ind til personligheden og personen bag. Stemmen gav hende et indtryk af en person, som hun fandt tillidsfuld og tryk.

Forskellen mellem interviewpersonerne viser, at det fænomenologiske 'nærvær' ikke bare er noget, som stemmen giver eller er. Men nærværet opstår i relationen mellem stemmen og lytteren. Når stemmen lykkes med at skabe denne form for nærvær, så bliver podcasten ikke bare et medie eller en informationskilde, men et slags selskab og en samtale mellem lytteren og stemmen. Lyden kan altså stimulere lytteren, hvis det lykkes, som en rigtig samtale mellem mennesker stimulerer én.

Information på lyd eller på skrift?

Igennem vores interviews, kan vi se, at næsten samtlige interviewpersoner føler, at de lærer lige så meget ved at lytte til en podcast, som hvis de læste en artikel. Sophia siger det sådan her:

"Jeg føler faktisk jeg husker alt, som jeg lytter til. Altså lige så meget som hvis jeg læste en bog eller en artikel. Der husker man vel heller ikke absolut alt. Men jo jeg husker alt, der bliver talt om, føler jeg" (bilag 5).

Jens beskriver det som, at han har mulighed for at tænke på sin egen arbejdsplads, mens han lytter til podcasten og sætte podcastens viden i forbindelse med det. (bilag 4). Dog mener flere af interviewpersonerne, at de går på kompromis med overblikket og muligheden for, om det, de læser eller lytter til, *egentlig* har en relevans. Jens siger: "Hvis det havde været en artikel, ville jeg nok have haft nemmere ved at skimme og finde de vigtigste punkter". Sophia og Jesper fortæller også om, hvordan det visuelle og overskrifter havde været med til at give dem et større indblik og forståelse af emnet.

Interviewpersonerne ser altså på podcast og artikler som to medier, der begge kan give den samme information med samme mulighed for dybde og refleksion. Vores interviewpersoner finder podcasten lettere at 'indtage', fordi de ikke er låst i at skulle sidde ned og læse artiklen, men de kan lave andre ting, samtidig med at de indtager viden. Dog har de ikke mulighed for at gå tilbage og lige læse den sidste linje igen, og de finder det unaturligt at stoppe podcasten for at reflektere over det sagte, på samme måde som de gør, når de læser en artikel. Desuden er det også et spørgsmål om overblik og relevans. Flere fortæller om, at de ønsker at få det på skrift, bare for at de kan læse overskrifterne og derefter skimme efter de vigtigste pointer. Men podcasten finder de mere interessant, hvis de nu *skal* gå i dybden med emnet og læse hele artiklen. Der er altså fordele ved begge medier, men når vi ser på fordybelse i travlhed, fandt de alle sammen podcasten som et godt værktøj i opnåelsen af dette.

Delkonklusion

På baggrund af vores fænomenologiske analyse kan vi konkludere, at podcastmediet træder frem som et medie, der både opleves effektivt og let tilgængeligt til vidensdeling – men kun når det passer ind i lytterens livsverden. Vores interviewpersoner beskriver podcasten som en god og afslappende måde at modtage information og underholdning på, mens de er i gang med andre rutineprægede aktiviteter, hvilket viser, hvordan podcasten ikke kun bliver brugt som medie, men som en funktion i hverdagsrytmen.

Dog ser vi også, hvordan podcastens rolle forandres, når den indgår i en anden kontekst – som i vores eksperiment. Når podcasten bliver en opgave, der skal forberede til

noget, lytter interviewpersonerne anderledes og mere bevidst. Her oplever nogle, at det kræver mere koncentration og føles mere anstrengende, end det de forbinder med deres normale podcastforbrug. Få af interviewpersonerne oplever det dog som meningsfuldt og refleksionsskabende. Disse interviewpersoner har ikke haft vane for at have podcastmediet i deres livsverden.

Fælles for de fleste af vores interviewpersoner er, at de finder en større relation til den formidlede viden, fordi informationen og underholdningen havde en stemme. Gennem stemmen oplever de nærhed, der gør, at podcasten ikke blot formidler viden, men også skaber en relation og engagement.

Vi kommer hermed frem til, at fænomenet 'podcasten som et effektivt medie til vidensdeling' afhænger af, hvordan podcasten indlejres i den enkeltes hverdag og kontekst. Podcasten er ikke effektiv i sig selv, men bliver det i kraft af den måde, den erfaringsmæssigt integreres i lytterens liv.

Anden analysedel: Podcastmediet som udtryk for accelerationssamfundet

I analysens næste del bevæger vi os fra et rent beskrivende niveau til et fortolkende og kritisk niveau, hvor vi placerer interviewpersonernes oplevelser i en bredere samfundsmæssig og teoretisk kontekst. Dette metodiske skift er nødvendigt for at kunne besvare anden del af vores problemformulering: Hvilke kritiske perspektiver opstår der, når podcastlytternes tilgang analyseres i konteksten af accelerationssamfundet? Hvor den rent fænomenologiske tilgang har givet os indsigt i, hvordan podcasts opleves og bruges, skal tilføjelsen af den kritisk teoretiske tilgang give os mulighed for at undersøge, hvilke samfundsmæssige tendenser disse oplevelser afspejler.

Vi vil strukturere analysen i tre hovedafsnit, der hver især belyser forskellige aspekter af Rosas teori i relation til vores empiriske materiale. I hvert afsnit vil vi gå i dybden med én interviewperson ad gangen for at belyse deres særlige oplevelse og forhold til podcastmediet. Først undersøger vi, hvordan podcastmediet afspejler og understøtter accelerationssamfundets logikker. Dernæst analyserer vi, hvordan podcasten som medie kan skabe en oplevelse af kontrol i en ellers ukontrollerbar verden. Til sidst undersøger vi, hvorvidt og hvordan podcastlytning kan skabe betingelser for resonansoplevelser som modvægt til accelerationssamfundets fremmedgørelse.

Når Hartmut Rosa beskriver accelerationssamfundet, peger han på, at det moderne menneske konstant forsøger at komprimere flere oplevelser og handlinger ind i den samme

mængde tid. Dette sker dels gennem teknologisk acceleration, hvor processer udføres hurtigere, dels gennem en acceleration af livstempoet, hvor vi multitasker og effektiviserer vores hverdag. Podcastmediet fremstår i vores empiriske materiale som et næsten perfekt eksempel på denne accelerationslogik. I dette afsnit vil vi gå i dybden med hver enkelt interviewpersons forhold til podcasten som udtryk for accelerationssamfundet.

‘Det passede lige hurtigt’

Laura giver en særligt sigende beskrivelse af, hvordan podcasten passer ind i en effektiviseret og travl hverdag: "Ja, men jeg lyttede jo til podcasten, fordi jeg tænkte, at det passede lige hurtigt med min cykeltur hjem, så hvor lystbetonet det er, det kunne måske diskuteres" (bilag 2). Dette citat indfanger præcist, hvordan podcast bliver et middel til at udnytte ‘spildtid’ i hverdagen. Ordet ‘passede’ understreger, hvordan Laura aktivt forsøger at tilpasse medieforbruget til en allerede eksisterende tidsramme. Hun søger ikke at skabe et særligt rum for podcasten, men indpasser den i en eksisterende aktivitet. Udtrykket ‘passede lige hurtigt’ viser det tidsmæssige aspekt af denne indpasning. Det er ikke blot, at podcasten kunne høres under cykelturen, men at varigheden af podcasten matchede cykelturen. Dette afspejler en tilgang til tid, hvor det handler om at optimere hvert minut. Formuleringen: 'hvor lystbetonet det er, det kunne måske diskuteres' viser, at Laura selv er bevidst om, at denne tilgang til podcastlytning ikke nødvendigvis er drevet af lyst eller interesse, men snarere af et ønske om at være produktiv og effektiv. Det er netop denne forventning om konstant produktivitet, som Rosa beskriver som et centralt kendetegn ved accelerationssamfundet. Laura er yderligere bevidst om omkostningerne ved denne effektivisering:

"Jeg tror faktisk, at jeg blev lidt overvældet, da jeg hørte den, fordi der skete alt muligt andet, og det var i myldretid, og jeg skulle lytte til den på vej hjem, og de talte sådan helt langsomt, konsulentagtigt, og jeg var i gang med sådan, at der var nogen, der krydsede vejen. Ja, der var lige så mange ting, der foregik" (bilag 2)

I dette citat beskriver Laura, hvordan hun bliver overvældet af mængden af stimuli i form af trafikken, andre mennesker omkring hende samt indholdet af podcasten. Det er præcis det, Rosa ville betegne som en konsekvens af accelerationssamfundet, hvor forsøget på at presse flere aktiviteter ind i den samme tid resulterer i en oplevelse af stress og overbelastning. Accelerationssamfundets forsøg på at optimere tiden resulterer paradoksalt nok i en forringet oplevelse, fordi vores opmærksomhed splittes. Denne erfaring understøttes af vores state of

the art, hvor Harrison et al. (2023) fremhæver, at lytterens opmærksomhed og engagement netop påvirkes markant af den miljømæssige kontekst. Særligt viser deres studie, at bymiljøer med mange stimuli som for eksempel myldretidstrafik er med til at forstyrre opmærksomheden (Harrison et al., 2023, s. 24). Luras oplevelse bekræfter altså empirisk, at den miljømæssige kontekst, hvor lytningen finder sted, direkte påvirker hendes evne til at fordybe sig i indholdet. Det særligt interessante med Luras oplevelse er, at hun skelner tydeligt mellem forskellige typer podcast i relation til, hvordan og hvornår hun lytter til dem:

"Nej, det gør jeg faktisk mest, når jeg træner eller går en tur. Der er ikke lige så mange forstyrrelser. Jeg forbinder meget den podcast med hygge og 'mig-tid'. Noget jeg glæder mig til, hvor der er ro omkring mig, og jeg bare er med mig selv. En læringspodcast forbinder jeg ikke med samme nydelse." (bilag 2)

Her ser vi en opdeling i Luras mediepraksis. Hun etablerer et hierarki, hvor hendes yndlings underholdningspodcast, Sarah og Monopolet (bilag 2), placeres i en privilegeret situation, der fortjener 'ro' og 'mig-tid', som altså er en tid præget af nærvær og fordybelse. I modsætning hertil presses læringspodcasten fra LEAD ind i mindre optimale omstændigheder som cykelturen hjem.

‘En effektiv måde at forbruge medier på’

Sophia er langt mere entydig i sin omfavelse af podcasten som et effektiviseringsværktøj: "Jeg sidder aldrig bare og lytter til en podcast. Jeg laver altid noget andet imens" (bilag 5). Udsagnet viser, hvordan podcastlytning for Sophia aldrig er en primær aktivitet, der fortjener sin egen tid og rum. Brugen af ordet 'aldrig' understreger, at dette er et fast princip, ikke blot en tilfældig praksis. For Sophia havner podcasten i en kategori af supplementer til andre aktiviteter, hvilket taler direkte ind accelerationssamfundets logik om at maksimere oplevelser og handlinger inden for samme tidsramme. Hun uddyber denne tilgang ved at fortælle: "Jeg synes det er en effektiv måde at forbruge medier på. Jeg kan lave andre ting imens" (bilag 5). Her bruger Sophia både ordet 'effektiv' og 'forbruge', hvilket igen støtter op om accelerationssamfundets værdsættelse af effektivitet over andre kvaliteter. Selve ordet 'forbruge' i relation til medier placerer podcastlytning i en kontekst, hvor medier er produkter, der skal konsumeres så effektivt som muligt. Formuleringen: "Jeg laver altid noget andet imens" fremhæver yderligere podcastens værdi som et multitasking-værktøj (bilag 5). Sophias tilgang til podcasts som et medie, hun altid kombinerer med andre aktiviteter, kan

forstås gennem affordance-begrebet. Podcast som teknologi tilbyder, som nævnt, særlige affordances, der muliggør og begrænser bestemte former for brug eller interaktion (Hutchby, 2001, s. 444). Ved at være et rent auditivt medie, kan podcast blive brugt under udførelsen af andre aktiviteter. Til forskel fra visuelle medier, tillader podcasten at brugerens øjne og hænder kan være optaget af andre ting, hvilket i sig selv er en affordance, der direkte understøtter multitasking. Samtidig begrænser denne affordance også muligheden for den type fokuseret opmærksomhed, som eksempelvis læsning kræver. Podcasten bliver her af Sophia ikke oplevet og værdsat for sin egen kvalitet eller for den oplevelse, den skaber, men for dens evne til at være til stede sammen med andre aktiviteter. Dette er en perfekt illustration af accelerationssamfundets tendens til at vurdere aktiviteter efter deres effektivitet.

Ud over disse eksplicitte udtalelser fortæller Sophia også: "Podcast er jo bare formatet jeg forbruger på. Jeg elsker at lytte til det. Jeg begyndte at lytte lige siden det begyndte at komme ud på Apples podcast for 15 år siden" (bilag 5). Her er det interessant, hvordan Sophia siger 'bare formatet' og samtidig udtrykker en følelsesmæssig tilknytning med ordet 'elsker'. Denne kontrast afspejler præcist det, som Rosa beskriver i det moderne menneskes forhold til accelerationssamfundet i, at vi søger at effektivisere i en travl hverdag, men at vi samtidig længes efter at fordybe os. Det taler desuden også ind i vores kontakt fra LEADs årsagsforklaring på, hvorfor de netop har valgt at udgive læringspodcasts (bilag 5).

Sophias reference til at have lyttet til podcasts i 15 år antyder, at denne praksis er dybt integreret i hendes livsverden og identitet. Hun er ikke blot en tilfældig bruger af mediet, men har inkorporeret det som en fast del af sin hverdag gennem lang tid. Dette viser, hvordan accelerationssamfundets praksisser over tid bliver så selvfølgelige, at vi ikke længere reflekterer over dem eller deres konsekvenser.

‘Køre i baggrunden’

Marc repræsenterer måske den mest tydelige version af podcasten som accelerationsværktøj, når han siger: "Det er jo det smarte ved podcast, det kan køre i baggrunden" (bilag 3). Ved at sige således reducerer Marc podcasten til en baggrundsfunktion, en form for lydtafet der ikke kræver dedikeret opmærksomhed. Ved at bruge ordet 'smarte' giver han egenskaben en positiv værdi. Og som vi ved, er det netop i accelerationssamfundets logik 'smart' at kunne absorbere information eller oplevelser uden at dedikere sin fulde opmærksomhed til det. Han uddyber sin tankegang, når han siger: "Det fungerer rigtig godt, når man bare skal have noget

i ørerne og ikke nødvendigvis tage noter" (bilag 3). Her bliver podcasten beskrevet som noget, man 'bare skal have i ørerne', hvilket reducerer lytteoplevelsen til en passiv aktivitet. Citatet 'ikke nødvendigvis tage noter' understreger yderligere denne passive tilgang til informationsindtag. For Marc er podcastens værdi netop, at den ikke kræver aktiv deltagelse eller bearbejdning, men at den kan konsumeres med minimal indsats. Dette er præcis den form for passiv indlæring, som anerkender effektiviteten til fordel for fordybelse.

Marc udtrykker dog også en bevidsthed om begrænsningerne ved denne tilgang: "Hvis kompleksiteten af ens opgave blev for svær, så var det svært at koncentrere sig om podcasten imens" (bilag 3). Marcs erfaring bekræftes af Coens et al., der i vores state of the art påviser, at multitasking generelt har en negativ effekt på læringsudbyttet, fordi opmærksomheden deles under læringsfasen, hvilket reducerer den kognitive kapacitet til at bearbejde indholdet (Coens et al., 2011, s. 3). Marcs beskrivelse illustrerer netop denne grænse i praksis. Han erkender, at multitasking har sine begrænsninger, da vi, når vi forsøger at gøre flere ting samtidig, reducerer vores evne til at engagere os med fordybelse i hver enkelt aktivitet. Her bliver podcastens affordance for baggrundslytning også en begrænsning for dybere engagement, når den sekundære aktivitet bliver for krævende. Marcs udsagn: "Hvis det var et emne, som jeg var mere vant til at kende i, så ville det være nemmere" (bilag 3), viser yderligere, at han er klar over, at komplekse emner måske fortjener en anden form for opmærksomhed end den, som en sideløbende aktivitet under arbejdet kan tilbyde.

‘Ro’

Ikke alle vores interviewpersoner jubler over accelerationssamfundets ideal i at kunne multitask. Jens udtrykker en modstand mod denne logik, når han fortæller: "Jeg har svært ved at skulle forestille mig, at jeg multitasker, samtidig med at jeg skal lytte og forholde mig til det, jeg lytter til" (bilag 4). Med denne udtalelse udfordrer Jens direkte accelerationssamfundets præmis om, at vi kan, og bør, gøre flere ting samtidig. Han erkender mere direkte, modsat Laura og Marc, at hans evne til at forholde sig til indholdet svækkes, når han forsøger at multitask. Brugen af udtrykket 'forholde mig til' er særligt sigende, da det indikerer en dybere form for engagement end blot passiv modtagelse af information. Jens ønsker ikke blot at høre indholdet, men at reflektere over det og relatere det til sin egen situation, hvilket kræver en anden form for opmærksomhed end den fragmenterede opmærksomhed som multitasking tillader. Han siger i forlængelse: "Jeg har brug for at jeg ikke skal koncentrere mig om særlig meget andet end så at lytte" (bilag 4). Her udtrykker

Jens et eksplicit behov for koncentration, hvilket direkte modsiger accelerationssamfundets ideal om konstant multitasking. Ved at italesætte dette som 'brug for' antyder Jens, at han har et behov, som ikke kan tilfredsstilles, hvis han koncentrerer sig om flere ting. Jens uddyber yderligere denne pointe, når han siger: "Jeg føler måske lidt, man skal være meget mere i ro for at få fat på alt" (bilag 4). Her introducerer han ordet 'ro' som en nødvendig betingelse for at 'få fat på alt'. Dette understreger, at for Jens er podcastlytning en aktiv proces, der kræver ro og koncentration. Formuleringen: 'få fat på alt' indikerer et ønske om at forstå alle perspektiver og detaljer, hvilket står i kontrast til accelerationssamfundets tendens til hurtig gennemstrømning af forbrug af information.

Susanne sætter også pris på ro, når hun skal lytte: "Når jeg går turen, så går jeg en fast rute, og den tager bare den tid, den tager, så har jeg ro i mit hoved til at lytte" (bilag 6). Her beskriver Susanne, hvordan hun bevidst skaber et rum for koncentreret lytning gennem en gåtur på en 'fast rute'. Det fascinerende ved denne praksis er, at hun kombinerer fysisk aktivitet med lytning, men gør det på en måde, der minimerer ting, der kan distrahere hende og andre uforudsigeligheder. Ruten er 'fast', hvilket betyder, at den ikke kræver opmærksomhed på at navigere i den. Den 'tager bare den tid, den tager'. Hun accepterer dermed podcastens tempo, og vælger at gåturen skal tilpasses podcastens tid. Udtrykket 'ro i mit hoved' er særligt sigende. Susanne værdsætter og skaber aktivt dette rum for mental ro, hvilket står i kontrast til accelerationssamfundets ideal om konstant aktivitet og stimulering. Hun uddyber denne tankegang, når hun siger: "Jeg havde mere tålmodighed til at lytte, fordi jeg gik" (bilag 6). Dette er en interessant personlig erfaring fra Susanne, der for hendes vedkommende indikerer, at netop gåturen skaber en særlig mental tilstand, der fremmer hendes lytning. Selvom vi ikke kan generalisere denne oplevelse til at gælde alle former for fysisk aktivitet eller alle lyttere, er det bemærkelsesværdigt, at Susanne selv etablerer denne forbindelse mellem den rolige bevægelse og aktivitet og sin evne til at fokusere på indholdet.

Samlet set viser vores interviewpersoners udsagn, at selv om podcastmediet ofte indgår i accelerationssamfundets logik om effektivisering og multitasking, er der også modstrømninger og alternative praksisser. Nogle interviewpersoner, særligt Jens og Susanne, skaber bevidst rum for ro og koncentration i deres lyttepraksis, mens andre som Laura er bevidste om og reflekterer over omkostningerne ved multitasking.

Podcasten som forsøg på kontrol over det ukontrollerbare

I sin bog 'Det ukontrollerbare' beskriver Rosa, som nævnt, hvordan det moderne menneske forsøger at genvinde kontrol over verden gennem et aggressionspunkt til virkeligheden, hvor verden gøres tilgængelig og nyttig. Podcastmediet kan i denne sammenhæng ses som et forsøg på at tage kontrollen tilbage i en accelereret hverdag, hvor tid er en knap ressource. I dette afsnit vil vi undersøge, om og i så fald hvordan vores interviewpersoner bruger podcasten som et kontrolværktøj i deres hverdag. Laura udtrykker kontrol meget tydeligt, når hun forklarer valget af at lytte til podcasten på cykelturen:

"Jeg var lige kommet fra arbejde, så der var jeg måske lidt mere inde i zonen for, at nu skulle jeg lige lytte og lære noget. Hvis jeg først var kommet hjem og havde sluppet af og spist, ville jeg have meget svært ved at motivere mig til at koncentrere mig så længe." (bilag 2)

Laura forsøger at kontrollere sin egen mentale tilstand ved at udnytte et øjeblik, hvor hun føler sig 'i zonen' til at lytte og lære. Udtrykket 'i zonen' er meget sigende for hendes forsøg på at optimere sin mentale tilstand og produktivitet. Hun ved af erfaring, at der findes bestemte tidspunkter, hvor hun er mere modtagelig og fokuseret, og hun forsøger aktivt at udnytte denne tilstand. Dette vidner om en selvbevidst tilgang til egen produktivitet, som vi ud fra Rosas teori kan betegne som typisk for det moderne menneskes forhold til tid og effektivitet. Bemærkningen om, at hun ville have meget svært ved at motivere sig, hvis hun først var kommet hjem og sluppet af, bliver et udtryk for, hvordan Laura ikke stoler på sin evne til at være produktiv på et senere tidspunkt. Her ligger en underliggende frygt for at miste kontrollen over sin egen motivation og produktivitet, hvilket er præcis det, Rosa beskriver som karakteristisk for det moderne menneskes forhold til det ukontrollerbare. Vi frygter at miste kontrollen, og denne frygt driver os til at forsøge at optimere og kontrollere vores brug af tid. Laura uddyber sin oplevelse af forskellen mellem forskellige typer podcast:

"Sarah og Monopolet er noget, som jeg på ikke samme måde har behov for at få det hele med. Det er som at sidde med nogle venner og høre en god historie. (...) Det (LEADs podcast) er noget helt andet. Nogle gange er man for eksempel ekstra træt." (bilag 2)

Her beskriver Laura direkte forskellen i hendes tilgang til forskellige typer podcasts. Underholdningspodcasts som Sarah og Monopolet tillader Laura en mere afslappet tilgang, hvor det ikke er afgørende at 'få det hele med'. Der er ikke de samme krav til kontrol og præcision i lytningen. Dette står i skarp kontrast til den faglige podcast fra LEAD, som hun

oplever som 'noget helt andet' og mere krævende. Som Rosa nævner, så findes der ikke en manual for, hvordan subjektet kommer i resonans med mennesker eller ting (Rosa, 2018, s. 26). Ovenstående er alt sammen et eksempel på, at Laura forsøger at kontrollere det ukontrollerbare i at resonere med LEADs podcast, og det modarbejder derfor hendes chancer for at opleve netop resonans. Modsat vælger hun en mere afslappende tilgang, når hun lytter til sin favoritpodcast, hvilket ifølge Rosa i stedet vil forøge chancerne for, at hun resonerer med indholdet og podcast-værterne.

Kampen for overblik og selektivitet

Sophia giver udtryk for en lignende kamp for kontrol, men med fokus på overblik og selektivitet:

"Det havde været et bedre overblik, hvis det kom på skrift. Jeg kan danne mig et overblik med det samme, hvis det var en artikel. Jeg ville have scrollet ned og læst overskrifterne på de 12 punkter og udvalgt, hvilke der var relevante." (bilag 5)

Sophia savner muligheden for at kontrollere sin oplevelse af indholdet. Hun ønsker at kunne 'danne sig et overblik' og aktivt udvælge, hvad der er relevant for hende. Dette ønske om selv at kunne navigere i og udvælge indhold er igen et typisk eksempel på et aggressionspunkt, hvori hun forsøger at gøre verden tilgængelig og kontrollerbar. Ordet 'scrollet' er særligt interessant, fordi det viser, hvordan Sophia er vant til en digital læseoplevelse, hvor hun hurtigt kan bevæge sig gennem teksten og finde præcis det, hun søger. Sophia uddyber sin frustration over podcastens format ved at sige: "Jeg tror jeg havde fået mere ud af at de snakkede om tre punkter i 40 minutter, end 12 punkter i 40 minutter" (bilag 5). Her udtrykker Sophia en præference for dybde frem for bredde. Hun ville foretrække færre punkter behandlet mere grundigt. Sophia har stadig en forestilling om at kunne optimere sin lytteoplevelse gennem en anden strukturering af indholdet. Der er også et tidsaspekt i hendes bemærkning. De '40 minutter' er en fast ramme, og spørgsmålet er så, hvordan denne tid bedst udnyttes. Dette afspejler en opfattelse af tid som en begrænset ressource, der skal optimeres, hvilket er helt i tråd med beskrivelsen af accelerationssamfundets forhold til tid. Sophia beskriver også, hvordan artikelformatet giver en anden form for kontrol: "Jeg tror måske jeg ville have fået mere ud af det på skrift, fordi det ville være nemmere at vælge, hvilke punkter jeg gad at læse i dybden" (bilag 5). Her fremhæver Sophia igen kontrol gennem selektivitet som en afgørende værdi. Formuleringen: 'hvilke punkter jeg gad at læse i

dybden' understreger et ønske om selv at kunne vælge, hvor hendes opmærksomhed skal rettes. Affordance-begrebet kan her belyse den vigtige forskel mellem podcast og tekstbaserede medier. Hvor artikler tilbyder affordances for hurtig navigering, skimming og selektiv læsning, tvinger podcastens lineære affordance lytteren til at følge den fastlagte struktur og tempo (Hutchby, 2001, s. 444). I Sophias tilfælde opleves podcastens lineære affordance som en begrænsning for hendes mulighed for at kontrollere rækkefølgen og hastigheden på informationen, hun får givet. Denne kontrol over navigation og tempo er noget, som den lineære podcasts affordance ikke tillader i samme grad, og dette opleves som en begrænsning.

Alternative strategier for kontrol

Jesper udviser en anden tilgang til kontrol over lytteoplevelsen: "Jeg sad bare og lyttede, der kørte noget fjernsyn imens og sad bare i min sofa" (bilag 7). Modsat mange af de andre interviewpersoner vælger Jesper at skabe en dedikeret lyttesituation, hvor han dog stadig tillader et visuelt element i form af fjernsynet. Dette er interessant, fordi det repræsenterer et kompromis mellem fokus og multitasking. Han fortsætter: "Jeg kiggede ikke rigtigt noget, jeg sad alene i stuen, min kone var ude og handle, hunden lå og sov" (bilag 7). Her beskriver Jesper, hvordan han skaber et relativt roligt rum for lytning, men uden at dedikere sin fulde opmærksomhed til podcasten. Det særligt interessante ved Jesper er hans forhold til podcasten som en opgave snarere end en lystbetonet aktivitet: "Jeg ville have haft det anderledes, hvis en forklarede mig noget konkret, som jeg kunne bruge til samtaler". Her udtrykker Jesper et ønske om mere håndgribelig anvendelighed fra indholdet. Han søger dermed kontrol gennem konkret relevans og anvendelighed frem for abstrakt viden.

Fremmedgørelse og resonans i podcastoplevelsen

Vi vil slutte med at undersøge, hvorvidt podcastmediet skaber betingelser for resonans, og hvordan dette kan komme til udtryk blandt vores interviewpersoner. Rosa beskriver fremmedgørelse som en 'relationsløs relation', hvor mennesket godt kan gøre ting af egen fri vilje, men uden at det føles meningsfuldt (Rosa, 2021, s. 215). Flere af vores interviewpersoner beskriver oplevelser med LEADs podcast, der kan tolkes som udtryk for denne form for fremmedgørelse. Jesper udtrykker dette direkte, når han siger: "Det fangede mig ikke. Ligesom hvis du læser en bog, og den ikke er så spændende, så slumrer du lidt hen"

(bilag 7). I dette eksempel forbliver relationen til både podcasten og dens indhold overfladisk, og det formår derfor ikke at vække noget i ham eller engagere ham. For Jesper mangler netop den inderlige berøring, hvor podcasten 'når ind' og påvirker lytteren. Jesper uddyber sin oplevelse ved at sige både: "Jeg manglede den aha-oplevelse" og "Jeg manglede den gode historie" (bilag 7). Det, han her efterspørger, når han længes efter 'aha-oplevelsen', er netop den form for kontakt og betydning, som karakteriserer resonans. Vi kan dermed se, at Jesper længes efter at opleve resonans, men ikke bliver berørt af podcastepisoden, han lyttede til.

Laura beskriver en lignende fremmedgørelse, når hun siger: "Det fangede faktisk ikke, jeg manglede at blive inddraget i det, for ligesom at kunne blive mere fanget af det" (bilag 2). Hendes formulering; 'manglede at blive inddraget' peger på en fremmedgørelse i form af oplevelsen af at stå udenfor og være afkoblet fra indholdet. Hun uddyber: "Jeg tror ikke, jeg nåede til refleksionsprocessen" (bilag 2). Denne manglende refleksion er karakteristisk for fremmedgørelse, hvor relationen til verden forbliver instrumentel.

Sophia udtrykker ligeledes tegn på fremmedgørelse, når hun beskriver sin oplevelse som 'utilfredsstillende' (bilag 5). Denne utilfredshed kan forstås som en reaktion på fraværet af den dybde og meningsfuldhed, som resonans ville give. Hun uddyber: "Jeg blev ikke nysgerrig nok, fordi viden ligesom ikke stak dybt nok til, at jeg ville gå ud og købe bogen" (bilag 5). Her ser vi, hvordan fremmedgørelsen forbliver, og der dermed ikke opstår en transformation, hvor podcasten formår at ændre hendes tænkning eller skabe nye handlemuligheder.

Marc beskriver fremmedgørelse som et resultat af podcastens form og fremførelse: "Jeg synes, at de var meget monotone og kedelige. (...) det lød som om det var forberedt det hele på forhånd" (bilag 3). Denne beskrivelse rammer kernen i fremmedgørelse, nemlig oplevelsen af at møde noget, der er instrumentelt, i stedet for levende og responsivt. Marcs kritik om, at det virker 'forberedt' peger på fraværet af autenticitet og spontanitet, som er vigtige elementer i at skabe resonans. Ud fra podcastmediets affordance kan vi forstå denne fremmedgørelse som delvist et resultat af, hvordan podcasten som teknologi former interaktionen. Podcastens lineære, ensrettede form giver ikke lytteren mulighed for aktiv dialog eller hurtig navigation mellem indholdet, hvilket forstærker oplevelsen af fremmedgørelse, hvis indholdet ikke i sig selv formår at skabe engagement. Podcastens lineære format kan dermed blive en constraint, der begrænser interaktionen, hvis ikke podcastværten aktivt forsøger at involvere lytteren undervejs. Og når Marc fortæller, at de virker forberedte, er det igen med til at gøre indholdet fremmedgørende over for ham. Her er det interessant at vende den om. For i LEADs forsøg på at kontrollere, hvad deres lyttere skal

høre, svækker de i stedet muligheden for, at disse resonerer med indholdet. Ligesom med Rosas eksempel om juleaften, er der tale om et godtroende forsøg på at sætte rammerne for podcastlytteren, men i stedet taler det imod alt det, der kendetegner punktet mod det ukontrollerbare, som er nødvendigt for at opnå resonans (Rosa, 2018, s. 26).

Tegn på resonans

Trods disse oplevelser af fremmedgørelse finder vi også beskrivelser af, hvordan podcasten faktisk formår at skabe betingelserne for, at der kan opstå resonans for nogle af vores interviewpersoner. Her ser vi alle fire af Rosas kendetegn for resonans komme til udtryk.

Jens beskriver, hvordan podcasten gav anledning til refleksion: "Den gav mig mulighed for at reflektere og sætte min egen arbejdsplads ind i de forskellige faktorer der bliver nævnt der" og "Jeg synes faktisk, det skabte en masse gode muligheder for at være reflektiv omkring, hvordan er det på min arbejdsplads?" (bilag 4). Dette er et præcist eksempel på resonans langs Rosas diagonale akse, hvor Jens ikke blot modtager information, men træder ind i en aktiv, transformativ relation til den. Her ser vi både afficering, hvor indholdet når ind og berører ham, og selvvirksomhed i form af hans aktive refleksion. Vi ser også det tredje kendetegn, transformation, da Jens' forståelse af sin arbejdsplads ændres gennem mødet med podcastens indhold.

Susanne beskriver en lignende oplevelse: "Senere efter jeg havde lyttet til podcasten, satte jeg mig ned og skrev nogle ting ned som jeg tænkte: det skal jeg huske og sige videre" (bilag 6). Her ser vi, hvordan podcasten ikke blot bliver modtaget passivt, men giver anledning til aktiv handling og videre bearbejdning. Dette er præcis den form for transformativ relation, som Rosa beskriver som karakteristisk for resonans. Susannes notetagning er et konkret udtryk for selvvirksomhed. Hun svarer aktivt på det, der har berørt hende.

Den kropslige dimension af resonans træder særligt tydeligt frem i Susannes beskrivelse af sin lytteoplevelse: "Jeg havde mere tålmodighed til at lytte, fordi jeg gik" (bilag 6). Den kropslige situation (gåturen) skaber en tilstand, der er åben for resonans. Rosa understreger netop, hvordan resonans også er et kropsligt fænomen, og hvordan kroppen kan være mere eller mindre disponeret for resonans afhængigt af situationen (Rosa, 2021, s. 228). Denne observation understøttes af Harrison et al. (2023), der i deres undersøgelse af lyttekontekster finder at forskellige fysiske omgivelser og aktiviteter påvirker lytterens engagement markant forskelligt (Harrison et al., 2023, s. 24). På samme måde kan citatet

forstås gennem Hutchbys relationelle syn på affordances, hvor teknologiens muligheder altid opstår i det konkrete møde mellem artefakt og bruger (Hutchby, 2001, s. 444).

Podcastmediets særlige affordance for at lytte under bevægelse muliggør for Susanne en kropslig praksis, der i det her tilfælde fremmer betingelser resonans på en måde som et statisk, visuelt medie ikke ville. Dette stemmer overens med undersøgelsen fra Coens et al., der påpeger, at visse former for fysisk aktivitet, såsom gåture, kan have mindre indvirkning på læringsudbyttet sammenlignet med mere krævende multitasking-aktiviteter (Coens et al., 2011, s. 12). Sophias beskrivelse af sin relation til podcastværten viser ligeledes, hvordan podcasten potentielt skaber resonans på den horisontale akse: "Han virker som en rar fyr. Ham tør jeg godt at række ud til. Dørtærsklen er blevet en lille smule mindre ved at jeg har lyttet til hans stemme" (bilag 5). Her skaber stemmen en form for relationel forbindelse, der reducerer fremmedgørelse og åbner for kontakt.

'Der kommer lidt liv i det, fordi man hører en stemme'

Rosa beskriver stemmen som det grundlæggende resonansorgan der sætter os i et svarforhold til verden (Rosa, 2021, s. 272). I hans teori er stemmen det første organ, vi bruger til at få verden til at svare os, helt fra det tidlige mor-barn forhold. Denne teoretiske forståelse af stemmens betydning afspejles tydeligt i vores interviewpersoners beskrivelser af podcastoplevelsen. Susanne viser dette direkte, når hun siger: "Det er også som om, der kommer lidt liv i det, fordi man hører en stemme" og uddyber: "Man hører en stemme, hvor man ligesom kan høre at de er interesseret i stoffet. Og de ved en masse om det. Det kan jeg godt lide" (bilag 6). For Susanne bliver stemmen en bærer af engagement og autenticitet som giver indholdet liv på en måde, som den skriftlige formidling ikke kan.

Denne oplevelse bekræftes af vores state of the art, hvor artiklen 'Why Launch a Podcast?' (Robertson, 2021) netop fremhæver, at når eksperter taler om deres forskning i podcasts, kan deres engagement og entusiasme mærkes direkte gennem stemmen, hvilket kan styrke lytterens engagement (Robertson, 2021, s. 2). Dette perspektiv understøtter idéen om, at podcasts potentielt kan være mere engagerende end skriftlige materialer, fordi stemmen kan skabe en følelse af nærvær og autenticitet.

Det er dog vigtigt at erkende, at stemmens resonanspotentialer ikke realiseres automatisk. Flere interviewpersoner beskriver, hvordan LEADs podcast ikke lykkes med at skabe denne resonans. Marc siger direkte: "Jeg synes, at de var meget monotone og kedelige. (...) det lød som om det var forberedt det hele på forhånd" (bilag 3). Jesper udtrykker en lignende frustration: "Jeg synes bare ikke den person der blev interviewet gav så meget af sig

selv" (bilag 7). Det, de savner, er netop den autenticitet og spontanitet, som er afgørende for resonansoplevelsen. Disse udsagn viser, at selvom podcasten som medie har særlige teknologiske muligheder for at skabe resonans gennem stemmen, så afhænger det også af, hvordan disse muligheder udnyttes. Den teknologiske affordance afdækker kun potentialet, men det er i den konkrete udformning, at resonansen kan opstå eller udeblive.

Samlet set bekræfter både vores teoretiske ramme, vores empiriske materiale og vores state of the art, at stemmen i podcasten har et særligt potentiale for at skabe resonans, men at dette potentiale er betinget af både podcastens udformning, lytterens situation og den bredere kontekst for lytning.

Delkonklusion

I anden analysedel har vi undersøgt podcasten som fænomen i accelerationssamfundet gennem Hartmut Rosas teorier om acceleration, resonans og det ukontrollerbare samt Ian Hutchbys affordance-begreb. Gennem vores analyse tegner der sig et komplekst og nuanceret billede af podcastmediet, der både afspejler accelerationssamfundets logikker og potentielt kan skabe modvægt hertil.

Podcast viser ud fra vores empiri først og fremmest at blive brugt som et redskab til at optimere tid og maksimere mængden af information gennem multitasking, hvilket understreger mediets rolle i den teknologiske acceleration og acceleration af livstempoet. Særligt interessant er vores fund vedrørende forskellige lyttesituationers påvirkning på oplevelsen af fordybelse og resonans. Det væsentlige viser sig i stedet at være, hvor meget tænkning den sideløbende aktivitet kræver, og ikke om der foregår en sideløbende aktivitet. Fordybelsen bliver først udfordret, når den sideløbende aktivitet kræver for meget opmærksomhed og tænkning, eller når omgivelserne rummer for mange forstyrrende elementer. Disse udfordringer peger på, at podcastmediets affordances kommer under pres, når fagligt komplekst indhold skal formidles i situationer, hvor lytterens opmærksomhed allerede er delvist optaget.

Podcastens teknologiske affordances viser sig at have særlig betydning for oplevelsen af resonans. Det lineære, auditive format tilbyder en særlig form for nærhed gennem stemmen, som potentielt kan være en indgang til resonans. Netop fordi podcast som medie ikke giver samme grad af kontrol som for eksempel en artikel, ser vi samtidig et potentiale for, at mediets affordances skaber det ukontrollerbare aspekt af resonans. Når lytteren

overgiver sig til podcastens flow og format uden mulighed for at 'scrolle' eller 'skimme', kan der potentielt opstå et rum, hvor resonans kan finde sted, såfremt at indholdet og formidlingen formår at berøre lytteren gennem levende fortællinger.

Samlet set viser vores anden analysedel, at podcastmediet befinder sig i et spændingsfelt, hvor det både kan reproducere accelerationssamfundets fremmedgørende logikker og potentielt skabe betingelserne for de fire kendetegn for resonans og dermed også give anledning til fordybelse. Hvorvidt resonans opstår afhænger ikke blot af, om lytteren sidder stille eller er i bevægelse, men afhænger af en række faktorer: hvor meget tænkning den sideløbende aktivitet kræver, omgivelsernes niveau af stimuli, indholdet og formidlingen samt lytterens forventninger og formål med lytningen.

Tredje analysedel: Podcasts i systemet og livsverdenen

Vi vil i dette afsnit kigge nærmere på, hvordan podcastmediet bliver brugt af vores interviewpersoner, og hvordan dette passer ind i Habermas' kritiske teori om systemer og livsverdener. Med denne teori vil vi analysere vores interviewpersoners synspunkter, om brugen af podcast og undersøge om accelerationssamfundets fokus på effektivitet bruger podcastmediet til at rykke arbejde og systemer ind i vores interviewpersoners livsverden. Med andre ord vil vi undersøge, om brugen af podcasts som et vidensdelende medie tager noget fra vores interviewpersoners livsverden, og om dette overhovedet er et problem.

Habermas fortæller om livsverdenen som den sociale del af livet, hvor vi kommunikerer med hinanden uden nogen strategisk tanke i baghovedet. Det er et sted, hvor livet leves, og hvor hverdagslivet udfoldes (Nørager, 1998, s. 139). Det interessante er, hvordan vi hos vores interviewpersoner kan se, at podcastmediet har en plads i deres livsverden. Podcasten er et nydelseselement, hvor man slår hovedet fra, og der er ikke nogen bagtanke med, at man skal bruge det til sit arbejde, eller at det har nogen vægt ind i Habermas' systemer (Nørager, 1998, s. 152). Vores interviewpersoner bruger ikke podcasten som en strategisk handlen, der senere hen skal give dem værdi på arbejdet, men for dem er det et medie, som de bruger frit og ukompliceret. Jens siger det sådan her: "Jeg tror det er godt at lytte til, når man skal slå hjernen fra. I hvert fald når det er underholdning. Det er godt, når man bare skal underholdes, grine og slappe af mens man lytter" (bilag 4).

Her skal vi huske at tydeliggøre, at dette sker, når de lytter til podcast generelt i hverdagen, og ikke når de lyttede til den tilsendte podcast. Dette handler altså om de podcast, som de selv vælger at lytte til, eftersom livsverdenens ukomplicerede eksistens fjernes, med

det samme det bliver med henblik på at betjene os. Selvom Jens fortæller, at podcastmediet er godt, når man skal slå hjernen fra, og at der ikke er noget mål med at lytte til podcasten, så ser vi fortsat en distancering til livsverdenen igennem accelerationssamfundet, som man også lever i. Rosa fortæller om igennem accelerationssamfundet, at vi altid løber, og at vi lever i en struktur, som belønner acceleration. I podcastmediet kan man finde dette; et sted hvor man er i ro og er i sin livsverden, men hvor man stadig er under det krav fra samfundet om, at man skal være effektiv og udnytte sin tid bedst muligt (Rosa, 2013, s. 67). Sophia siger det på denne måde i sit interview, hvordan hun har et stort forbrug af podcast, fordi det er en 'effektiv måde at forbruge medier på, samtidig med at det for hende er en 'lystbetonet' aktivitet, som hun gør for at slappe af (bilag 5). I Sophias måde at forklare hendes brug af podcast på, ligger der en indikation af, at hun lytter til podcast for at være opdateret i verdenen, og at hun ser podcast som en effektiv måde at blive informeret og være opdateret på. Der er hos Sophia et behov for at skulle følge med i medielandskabet. Samtidig føler hun, at dette er spændende, og noget hun finder interessant at gøre. På denne måde kan vi se, at Sophia på mange måder lever i et accelerationssamfund og føler sig belønnet igennem effektiviteten af podcast, og at denne acceleration, som hun oplever igennem podcasts, foregår i Sophias livsverden.

Noget af det samme kan vi se hos Laura, men det foregår på en anden måde. Når hun bliver spurgt om, hvordan hun oplever podcast, siger hun sådan:

"Jeg har det ambivalent med podcast, tror jeg, fordi jeg synes, det er en rigtig fin måde at få information på og også koble af på. Men samtidig så kan jeg også hurtigt blive fyldt op, fordi jeg synes, at det godt kan være lidt meget informationskondensering, som man lidt sådan skal foretage, mens man laver alt muligt andet." (bilag 2)

Lauras besvarelse om, hvordan hun har det med podcast, er interessant, da det på den ene side lægger sig op mod Sophias besvarelser, hvad angår at podcast er et medie som varetager opgaven om der er plads til både information og travlhed på samme tidspunkt. På den anden side mærker hun dog en fremmedgørelse med måden, at podcast faktisk bliver brugt på hos hende og hos de mennesker omkring hende. Hun fortæller, hvordan det at lytte til podcast, mens man laver andre ting, er en normal ting, men hun indikerer også, at det bliver for meget for hende, netop at gøre det som virker normalt.

Vi kan i disse beskrivelser se, hvordan podcasten som medie koloniserer livsverdenen ved at blive en del af systemverdenens virkemidler, hvor effektivitet og produktivitet bliver styrende principper for grunden til brugen af mediet. Selvom interviewpersonerne først beskriver podcasts som noget afslappende og uden nogen strategiske intentioner, så viser deres erfaringer, at afslapningen hurtigt glider over i en accelereret og effektiviseret form for afslapning. Interviewpersonerne bliver altså delvist koloniseret, fordi der opstår en forventning om at holde sig informeret og have et 'medieforbrug', selvom det er i ens fritid man skal gøre det i. Sophia og Lauras udtalelse viser tydeligt denne dobbelthed, hvor podcast både er til afslapning, samtidig med at det skal være effektivt. Når man bruger begrebet kolonisering, som vi gør her, så giver det netop mening at tale om, at Laura har følt, at *normalen* er, at man bruger podcasts på denne måde. For Laura opstår der så en direkte følelse af fremmedgørelse, når hun mærker, at podcastens funktion skaber et pres om konstant multitasking og effektivisering. Podcastens kolonisering sker på den måde ved, at dens oprindelige idé var at være et afslappende medie, som derefter bliver transformeret til at være et effektivt medie. På den måde opstår der en skjult, men betydningsfuld forskydning i måden, som vi oplever podcast på og bruger det i vores fritid.

Podcastmediet vil samtlige af vores interviewpersoner placere i deres livsverden som en afslappende måde at være en del af en berigende samtale. Desuden kan man også se, hvordan de finder en tilfredshed i, at de kan lave andre ting, imens de lytter til podcasts, og at mediet også har denne effektive side til sig. Selvom alle interviewpersoner oplever afslapning og effektivitet i brugen af podcastmediet, er det dog ikke sikkert, at alle interviewpersoner oplever dette pres, som Laura oplever, eller den kolonisering som Sophia oplever. Men man kan måske tale om, at podcastmediets effektivitet og begyndende stadie i en kolonisering af livsverdenen har været med til at LEAD har fundet mediet interessant for det, som de bruger mediet til.

LEADs brug af podcast

Igennem vores interview med LEADs podcastansvarlige og chefkonsulent, Mickey Riis, finder vi et billede af, hvordan LEAD benytter sig af podcastmediet, og vi finder også ud af, hvad LEADs intention med mediet er. Hvad der er interessant er, om man i LEADs intention kan se, om de lægger op til at bruge mediet i en setting, der ikke er arbejdsrelateret, men som noget de måske førhen ville kalde for en livsverden-setting, hvor man havde tid til fordybelse og afslapning.

LEAD er et videns- og forskningsbaseret konsulenthus. Dette medfører, at de gerne vil give kunder, men også samfundet gratis viden om deres ekspertiser (bilag 1). Mickey Riis fortæller om at dette var deres vej ind til podcasts. De skriver bøger, artikler og nu bevæger de sig også hen til podcasts, eftersom det er 'hvad folk lytter til' (bilag 1).

"Det var jo meget det der med, at jamen vi kunne ikke få folk til altid at læse i vores bog, og det giver god nok mening, når de kommer ind, men de kunne ikke læse en bog bare for at være en del af en dag på workshop. Artikler, jo det læser folk da nogle gange, men det der med at have en podcast, som man lige kan tage i ørerne. Så de der travle ledere, som... de har ikke tid til at læse. Altså jeg ved ikke altid, om de læser, de ting vi giver til dem. Vi giver dem altid meget, de kan læse. Men de får lyttet til tingene. Så det er meget det, der var formålet. Så har vi noget viden, de har lyttet til som forberedelse til de dage, vi kommer." (bilag 1)

Mickey Riis fortæller om et problem, som de oplevede hos deres kunder, nemlig at de ikke læste materialet, som de sendte til deres kunder. Dette var også, hvad vores interviewpersoner fortalte, som beskrevet i begyndelsen af analysen. Interviewpersonerne ønskede hellere en artikel, men kun for at få et hurtigt overblik over indholdet. På den måde behøvede de ikke at bruge tid på hele opgaven. Dog ønskede vores interviewpersonerne hellere podcasten, når det handlede om materiale, som de skulle igennem. Podcastmediet i LEAD blev altså et værktøj til at imødekomme accelerationen. Det tog for lang tid at forberede sig til LEADs workshops, da de skulle læse artikler, hvilket resulterede i, at de undlod at forberede sig. Derimod kunne podcastmediet få 'de travle ledere' til at lytte til det ønskede materiale.

Dette er interessant, fordi LEAD tydeliggør, at de bruger podcast, således deres kunder kan effektivisere deres tid. Det kunne selvfølgelig være kundernes arbejdstid, som de optimerer. Som vi ser som et gennemgående tema i denne opgave, er det derimod ikke arbejdstiden, der bliver effektiviseret. Det går ud over, hvad Habermas kalder for vores livsverden – tiden hvor man ikke arbejder. Her rykker nu en arbejdsrelateret og forberedende podcast ind og tager tiden fra livsverdenen. Mickey Riis beskriver en situation, som flere af vores interviewpersoner også gør, nemlig at lytte til podcasts på farten: "Jeg tror, det der med travle ledere. Altså så kan de godt gå med den, eller sidde i deres bil fra sted til sted eller på vej på arbejde" (bilag 1).

For Mickey Riis og for vores interviewpersoner, oplever de det at lytte til podcasts, mens man er på farten, eller at man laver noget, imens man lytter, som noget logisk.

Habermas forklarer, at denne logik er et typisk tegn på en moderniseringsproces, hvor et system er ved at tage noget fra vores livsverden og hverdag. Habermas kalder det for en 'mediatisering', når systemernes logik påvirker og begynder at styre vores daglige liv effektivt (Nørager, 1998, s. 181). Man kan sige, at podcastmediet i sig selv kan være et accelererende medie, fordi brugen af det er effektivt, men det er samtidig afslappende og en del af vores interviewpersoners måde at slappe af på. Men når LEAD bruger det, så bruger de podcasten som et medie, der er beregnet til at tage noget af kundernes afslappende og refleksive tid, og bruge det som forberedelse til en dag med workshop. Habermas kalder det for en kolonisering, når systemerne kommer til at dominere for meget, hvilket det gør i dette instans, hvor forberedelsen til workshops nu hos LEAD foregår på podcastmediet (Nørager, 1998, s. 181). Problemet med dette er ifølge Habermas, at LEAD i dette tilfælde tager tid fra kunderne selv, hvilket Habermas forklarer som, at de kan blive fremmedgjort for sig selv, fordi de effektiviserer alting og mister tiden til egen fordybelse (Nørager, 1998, s. 181). Desuden forklarer Habermas, at lytteren kan miste sin kritiske refleksion, fordi det mere handler om effektiviseringen af konsumeringen af viden, og de dermed ikke når at reflektere over den viden, som vedkommende bliver givet (Nørager, 1998, s. 182). Denne pointe går godt i spænd med podcastmediet, hvor vi så hos vores interviewpersoner, at de ikke stoppede op i podcasten, eller gik tilbage hvis der var noget, som de ikke forstod. Dette var netop et af punkterne, hvor de bedre kunne lide artikler, eftersom der var mulighed for at stoppe op i sin læseproces.

Delkonklusion

Gennem analysen af vores interviewpersoners brug af podcastmediet ser vi, hvordan det placerer sig i spændingsfeltet mellem livsverden og systemverden, som Habermas beskriver det. Podcasten opleves af flere af vores interviewpersoner som et afslappende og lystbetonet medie, der hører til i livsverdenen. Men samtidig er podcastmediet præget af effektivitetstænkning og multitasking, som viser, hvordan accelerationssamfundet har påvirket brugen af mediet. Dette skaber en dobbelthed i oplevelsen, hvor podcasten både står som et frirum og et værktøj til optimering og effektivitet.

Når LEAD vælger podcastmediet som en form for vidensdeling, sker det med henblik på at effektivisere forberedelsestiden for den travle leder. På den måde får podcasten en strategisk funktion, der netop beskriver den i systemverdenens logik. Det betyder, at den fritid, der førhen var reserveret til fordybelse og ro, nu koloniseres af arbejdsrelaterede

formål. Dermed bliver podcasten et eksempel på, hvordan livsverdenen mediatiseres og koloniseres, når et medie, der oprindeligt forbindes med afslapning, på sigt får en funktion som redskab for arbejdsopgaver. Dette kan, som Habermas advarer imod, føre til fremmedgørelse og tab af kritisk refleksion, når selv ro, afslapning og nydelse underlægges effektivitetens krav.

En diskussion af vores eksperiment

I vores analyse kommer vi frem til, at podcastmediet netop afspejler denne tids samfundstendenser, hvor selv afslapning præges af effektivitet og optimering. På den baggrund fandt vi det interessant at diskutere, hvad der skal til for LEAD til at skabe en podcast, der både matcher samtidens krav for en god podcast, og derudover lykkedes med at lave en podcast der understøtter fordybelse i en travl hverdag. I det følgende afsnit vil vi derfor diskutere, hvad der skal til for, at LEADs podcasts imødekommer lytteren, der mere ofte end ikke vil være præget af accelerationssamfundet og effektivitet. Diskussionen ligger heri, om det er muligt at facilitere viden og forskning på en måde, som omfavner både populærkultur, professionalisme og vidensdeling. Her vil vi inddrage de kritiske teorier for at fremme LEADs podcast, så de netop tilpasser sig lytteren, der er præget af accelerationssamfundet og effektivitet.

Først og fremmest er det vigtigt at anerkende, at vores undersøgelse rejser et særligt spørgsmål: Kan podcasts overhovedet skabe rum for fordybelse i et samfund, der ifølge Rosa (2013, s. 71) er højt præget af acceleration? Vores empiriske materiale peger ikke på et entydigt svar, men viser i stedet, at podcastmediet placerer sig i et spændingsfelt mellem systemverdenens effektivitetslogik og livsverdenens potentiale for resonansoplevelser. I vores interviews med vores interviewpersoner har udgangspunktet hos dem været et enkelt afsnit fra LEADs podcast. Dette er vigtigt at pointere, da vi i vores analyse kommer frem til, at podcastmediet har potentiale til at give vores interviewpersoner en følelse af, at de er med i samtalen og dermed får en lettere forbindelse til emne og podcastværter. Dette oplever flere af vores interviewpersoner ikke, at podcasten fra LEAD lykkes med. Vi kan derimod ikke sige noget om, hvad der ville ske, hvis vores interviewpersoner havde hørt flere afsnit fra LEAD. Vores undersøgelse har altså sine begrænsninger, ikke mindst at interviewpersonerne netop kun har lyttet til et enkelt podcastafsnit, og at selve vores lille eksperiment kan have påvirket deres lytteoplevelse. Det ville være værdifuldt i fremtidige undersøgelser at følge lyttere over tid, for at se om og hvordan deres forhold til den enkelte podcast udvikler sig

gennem at lytte over tid og i samspil med de fysiske workshops, som podcasten forbereder dem til. Den eksperimentelle situation, hvor interviewpersonerne blev bedt om at lytte til en specifik podcast med henblik på et efterfølgende interview, adskiller sig desuden fra den naturlige lyttesituation, hvor podcast-valg, ifølge vores interviewpersoner, typisk er drevet af personlig interesse eller professionel relevans. Eksperimentet kan derfor have skabt en kunstig lyttesituation, der potentielt har forstærket den oplevede fremmedgørelse hos nogle af interviewpersonerne. Omvendt kan vi sige, at denne måde, vi har ført eksperimentet med vores interviewpersoner, har passet ind i den formel, som LEAD selv bruger, nemlig at sende et podcastafsnit ud til kunder og kursister inden en workshop, som de skal høre. Genkendeligheden til podcasten, dens værter og formidling er i begge scenarier meget lav.

Særligt følelsen af genkendelighed af personer og engagement i LEADs podcast, er noget som vores interviewpersoner føler, de mangler. Jesper savner, at podcastværten giver noget af sig selv (bilag 7). For LEAD betyder dette, at deres podcasts med fordel kan bevæge sig væk fra manuskriptbaseret formidling og i stedet prioritere dynamiske, autentiske samtaler, hvor ekspertens personlighed og passion får lov til at fylde mest. Ligesom at lytteren skal slippe kontrollen for at kunne opleve resonans, vil vi også argumentere for, at afsenderen i en vis grad bliver nødt til at gøre det samme for at kunne skabe betingelserne. Marc pointerede også dette: "De podcasts, der fungerer bedst, er dem, hvor det føles, som om man er en del af" samtalen (Bilag 3). I vores state of the art nævner de netop dette i artiklen 'Why Launch a podcast?' Her beskriver de, hvordan fordelene ved podcasts er, at personlighed og passion kan skinne igennem, og at disse faktorer er vigtige at give plads (Robertson, 2022, s. 2). Det er derfor værd at overveje, om det er formidleren, som skal have førsteprioritet, og ikke det formidlede, når man bevæger sig ind i podcastmediet. For LEAD vil dette kræve en forandring, eftersom deres tilgang til podcastmediet kommer fra, at det er en erstatning af artiklerne, hvor forskningen og det formidlede har førsteprioritet. Mickey Riis, som står for LEADs podcasts fortæller om, at én af LEADs kerneværdier er at være vidensproducerende og at levere viden gratis. Eftersom podcastmediet blev mere populært, og mediet kunne bruges af travle ledere, fandt de det interessant at fokusere på at vidensproducere igennem podcasts (bilag 1). Dette bliver også bekræftet ved Susanne, der dog mener noget andet end de andre interviewpersoner. Da hun bliver spurgt, om hun kunne finde på at lytte til flere podcasts af LEAD, fortæller Susanne, at det kunne hun godt finde på: "De lød interesseret i, hvad de undersøgte og det lød som om, at de har undersøgt det og vidste noget om det de snakkede om... Jeg vil gerne høre mere, fordi de var meget menneskelige at lytte til på en måde" (bilag 6).

I Susannes udtalelse står det klart, at podcasten bliver båret af personerne, der taler om emnet, og selvom det også handler om, hvad der bliver sagt, så er det vigtigste i podcasten selve formidleren. Denne kontrast mellem Susannes positive oplevelse og de øvrige interviewpersoners mere kritiske vurderinger er interessant. Det bemærkelsesværdige er, at Susanne var den eneste, der ikke havde erfaring med podcasts før. Netop dette kan have beskyttet hende mod den form for fremmedgørelse, som de mere erfarne podcastlyttere oplevede, fordi hun ikke havde etablerede forventninger til formatet. Rosa påpeger netop, at resonans hverken kan fremtvinges eller forhindres, men opstår i det ukontrollerbare møde mellem subjekt og verden (Rosa, 2018, s. 27).

En anbefaling for at opnå mere fordybelse i LEADs podcasts er altså at fokusere mere på formidleren, selvom dette kan være svært hos LEAD, eftersom grundlaget for podcasten er et ønske om, at forskningen og vidensproduceringen har forsterket. Jo mere man kan forestille sig formidleren og mærke autenciteten, jo lettere har man ved at finde resonans og fordybelse i, hvad der bliver formidlet.

Som vi også belyser i analysen, er det tydeligt for vores interviewpersoner, at måden, LEAD bruger podcastmediet på, er anderledes, end hvad de er vant til. Det er vigtigt for vores interviewpersoner, at de finder en mening med at lytte til podcasten, eftersom de har brug for at vide, at det giver mening at bruge tid på. Hos LEAD er en del af målet at være vidensproducerende i at dele viden med dem, der nu har lyst til at lytte. Men samtidig benytter LEAD sig også af podcastene til at sende til deres kunder som forberedelse til workshops. Disse to forskellige begrundelser for podcasts er vigtige at skildre imellem, fordi udtrykket af podcasten og sproget ændrer sig ud fra, hvem man henvender sig til.

Den sidstnævnte begrundelse, der omhandler podcastmateriale som forberedelse til workshops med LEAD, er tydeligt for os, er det som LEADs podcast passer bedst til. LEAD formår at skabe en interesse for de forskellige emner, men flere af interviewpersonerne følte ikke en resonans med, hvad der blev talt om, fordi der blev talt om flere begreber, som de ikke kunne placere. Laura fortæller om, hvordan hun blev overvældet, fordi de 'talte konsulentagtigt' (bilag 2), hvor Sophia fortæller, at hun ville have fået mere ud af det, hvis man havde gået mere i dybden med de emner og begreber, der blev beskrevet i den podcast, hun lyttede til. Sophia siger det sådan her: "...For det hele blev så overfladisk, og man ved ikke hvor dybt deres viden egentlig stikker" (bilag 5). Alligevel fortæller Sophia, at hvis podcasten blot blev set som en introduktion til et emne, så havde hun oplevet hele podcasten anderledes: "Men hvis Mickey og Christian kontaktede os og sagde: 'Hey, du har hørt den her podcast fra os, kunne du have lyst til at have besøg af os?' Så ville jeg nok tænke: 'Ja!' Det

var et super relevant emne, og jeg tror på at de ved meget om det"(bilag 5). I dette citat kan du netop mærke, at der er forskel på, hvordan folk lytter, ud fra hvad deres udgangspunkt for lytteoplevelsen er. Når podcasten bliver lavet til, at man kan få uddybet emnerne og forstå begreberne bedre, når man kommer til workshoppen, så bliver podcasten i stedet brugt som en appetizer. Vores interviewpersoner fortæller alle om, hvordan mængden af information og begreber var mere end de kunne forholde sig til, visualisere, reflektere over og forstå. Laura forklarer, at lixtallet var så højt, at det irriterede hende. Jesper forklarede, hvordan den gode historie og dybden manglede for at han kunne forstå det. Marc fortæller om at kompleksiteten var for svær til at følge med i, og sådan fortsætter de med at fortælle om, hvordan de ikke kunne placere deres viden, imens de lyttede til den (bilag hhv. 2, 9 & 3). Hvis LEAD ønsker at fokusere på podcastmediet som et sted, hvor de udøver deres kerneværdi med at levere gratis viden, så er de også nødt til at omfavne podcastmediets rammer. Med dette menes, at podcastmediet bruges så accelereret, at måden, det er muligt at finde resonans igennem brugen af mediet, er ved at forklare, uddybe og tage lytteren ved hånden under hele podcasten. Podcastmediet har en evne til at levere emner og information dynamisk og personligt. Når lytteren multitasker under en podcast – som under transport, oprydning eller gåture – så er det afgørende, at indholdet forbliver engagerende og forståeligt uden at miste kompleksitetens kerne. Dette betyder ikke, at podcastens afsender altid behøver at gå på kompromis med indholdet, men at man skal gøre det mere nærværende og relaterbart. LEADs ambition om at formidle gratis viden er vigtig, men for at denne ambition kan udfolde sig gennem podcastformatet, må LEAD lave podcasten til en oplevelse mere end en oplæsning, hvor lytteren føler sig inviteret ind i en samtale, og personerne spiller en afgørende rolle. Derfor er det vigtigt ikke kunne at formidle, hvad LEAD er, men også hvem LEAD er, altså personerne og stemmen bag det. Hvis LEAD anerkender podcast som en appetizer, skabes der også et rum for det, Rosa kalder det ukontrollerbare element i resonans. Lytterne slipper presset om at skulle 'få det hele med' og kan i stedet lade sig berøre af stemmer, perspektiver og idéer, der vækker deres nysgerrighed. Denne tilgang kan faktisk gøre den travle leder bedre forberedt, ikke fordi de har fået mere information, men fordi de møder op med større engagement og motivation for at lære.

På et bredere samfundsniveau rejser vores undersøgelse flere spørgsmål om, hvordan medieforbrug afspejler tendenser i det moderne samfund. Podcasten befinder sig i et interessant spændingsfelt, hvor den både kan ses som et udtryk for og en mulig modvægt til accelerationssamfundet.

På den ene side kan man argumentere for, at selve idéen om at erstatte artikler med

podcasts, som kan lyttes til under transport eller andre aktiviteter, i sig selv er et udtryk for accelerationssamfundets logik. Man kunne hævde, at LEAD dermed bidrager til en kultur, hvor selv fordybelse skal være effektiv. På den anden side kan man spørge, om ikke podcasten faktisk tilbyder et alternativ til nutidens andre medier. For mens sociale medier og online nyheder ofte præges af hurtige skift og navigation og konstante afbrydelser, tilbyder podcasten ikke desto mindre en længerevarende fokuseret lytning, selv når den foregår samtidig med andre aktiviteter. Og på en eller anden måde ser vi, at podcasten bidrager til medieudviklingen ved at være et langsomt medie i sig selv i en hurtig tid.

Det er også værd at diskutere, hvorvidt det at få noget ud af en podcast nødvendigvis kræver fuld opmærksomhed. For mens Rosa beskriver resonans som en særlig relationsmodus, der kræver nærvær og en form for åbenhed (Rosa, 2021, s. 203), så tyder vores interviewpersoners oplevelser på, at resonans måske kan opstå under andre betingelser end dem, vi traditionelt forbinder med fordybelse. Kan det faktum, at Susanne har muligheden for en gåtur i naturen, mens hun lytter til ny viden, faktisk være en kropslig praksis, der fremmer resonans i stedet for at hæmme den?

Til sidst må vi spørge, om podcastens placering mellem underholdning og læring, mellem arbejde og fritid, mellem system og livsverden, måske netop er et tegn på, at disse kategorier ikke længere er så adskilte, som vores teoretiske perspektiver forestiller sig. Vi og konsulenthuse som LEAD skal måske i stedet kigge ind i, hvordan vi finder et medie, der gennem dets affordances tilbyder at placere sig imellem?

Disse spørgsmål peger på, at podcastmediet ikke bare er et symptom på acceleration, men også kan ses som et forsøg på at navigere i accelerationssamfundets spændingsfelt og dermed også et forsøg på at forene effektivitet og travlhed med fordybelse. Om dette forsøg lykkes, afhænger ikke kun af mediet, og hvad det tilbyder, men også af hvordan det bruges af lytteren.

Konklusion

Udgangspunktet for denne opgave var at undersøge, hvordan podcasten som medie fungerer og forholder sig til fordybelse og effektivitet. Med LEADs brug af podcast som forberedelsesmateriale til workshops rettet mod travle ledere, ville vi undersøge, hvordan lyttere oplever dette format, og hvilke samfundsmæssige og personlige betydninger det får. Vores tilgang til at belyse dette var et eksperiment med seks interviewpersoner, der netop

skulle lytte til LEADs podcast og derefter fortælle om deres oplevelse. Ud fra disse interviewpersoners oplevelser og generelle erfaringer med podcasts, ønskede vi at tillægge mediet et kritisk perspektiv og analysere podcastens funktion i lyset af samfundskritiske begreber som *acceleration*, *resonans* og kolonisering af livsverdenen.

Metodisk og videnskabsteoretisk har vi taget udgangspunkt i fænomenologi med afsæt i Husserl og Heidegger. Dette valg blev truffet med ønsket om at få adgang til interviewpersonernes oplevede virkelighed uden at lægge tolkninger ned over deres erfaringer fra begyndelsen. Vi praktiserede en *epoché* og arbejdede induktivt ud fra deres levede beskrivelser. Gennem semistrukturerede interviews og en eksperimentel tilgang, hvor interviewpersonerne lyttede til en podcast fra LEAD forud for interviewet, har vi forsøgt at indfange både hverdagsbrug og behovet for mediet i forskellige kontekster. Metoden har gjort det muligt at forstå både det reflekterede og det oplevede omkring podcastmediet, som det udspiller sig interviewpersonernes livsverdener.

Teoretisk har vi trukket på Hartmut Rosas begreber om *acceleration*, *resonans* og *det ukontrollerbare*, og Jürgen Habermas' begreber om *system* og *livsverden* samt hans kritik af *systemernes kolonisering*. Disse begreber har givet os mulighed for at bevæge os fra en beskrivende fænomenologisk analyse til en kritisk fortolkning, hvor vi kunne placere interviewpersonernes erfaringer i en bredere samfundsmæssig kontekst.

I første analysedel har vi gennem fænomenologisk analyse undersøgt fænomenet 'podcasten som et effektivt medie til vidensdeling'. Her fandt vi, at podcasten af interviewpersonerne opleves som et afslappende og fleksibelt medie, der let kan integreres i hverdagsrutiner. Dog viser analysen, at podcasten ikke automatisk bliver oplevet som et effektivt læringsværktøj – dette afhænger i høj grad af konteksten og af lytterens formål. Når podcasten bruges som forberedelse til en konkret arbejdsrelateret opgave, skifter oplevelsen karakter. Lytningen bliver mere bevidst og anstrengende, og opleves af nogle som mindre naturlig eller spontan. Stemmens nærvær og oplevelsen af samtale blev dog fremhævet som noget, der skaber engagement og forbindelse til indholdet.

Anden analysedel tog udgangspunkt i Rosas teori og bevægede sig over i en fortolkende og kritisk tilgang. Her viste analysen, hvordan podcasten både kan ses som et udtryk for og som modstander til accelerationssamfundet tankegang. For nogle interviewpersonerne er podcasten en måde at komprimere læring og forberedelse ind i en travl hverdag, hvilket afspejler Rosas beskrivelse af teknologisk og tidsmæssig *acceleration*. Men der opstod også eksempler på det modsatte, at podcasten kunne give anledning til *resonans*, hvis den lyttes i ro, med opmærksomhed og åbent sind. Vi identificerede fire

kendetegn, som havde betydning for, om resonans kunne opstå: graden af stimuli i omgivelserne, den sideløbende aktivitet, indholdets karakter og lytterens forventninger.

I den sidste del af analysen inddrog vi Habermas' begreber. Her fokuserede vi på podcastens rolle i forholdet mellem system og livsverden. Vi fandt ud af, at podcastmediet i interviewpersonernes hverdag primært har karakter af et livsverdens-medie - det er noget, man bruger i sin fritid, for fornøjelse og af interesse. Når det samme medie bruges af en organisation som LEAD med et mere strategisk øjemed, nemlig at effektivisere forberedelse, træder det ind i systemverdenen. Dette medfører, ifølge Habermas, en risiko for kolonisering, altså når medier og praksisser fra livsverdenen får systemfunktioner, hvilket kan føre til fremmedgørelse og tab af refleksion. Vores analyse viste, at flere interviewpersoner oplevede en form for spænding eller ubalance, når podcasten blev en opgave frem for en interesse. Der opstod et skift i motivation og opmærksomhed, som i nogle tilfælde reducerede oplevelsen af engagement.

Sammenfattende viser vores analyseresultater, at podcastlytternes oplevelse af LEADs podcast balancerer mellem to modsatrettede formål: På den ene side opleves podcasten som fleksibel og let tilgængelig, altså noget der passer ind i en travl hverdag og understøtter multitasking. Flere af interviewpersonerne fremhæver, at podcastens format gør det muligt at forberede sig på farten og få viden gennem podcasts, mens man er i gang med sine hverdagsrutiner. På den anden side beskrives det også, hvordan denne fleksibilitet ofte sker på bekostning af fordybelse og en følelse af nærvær til podcastens indhold og værter. Når podcasten afspilles sideløbende med andre aktiviteter, reduceres den tænkende opmærksomhed, da den i stedet bliver brugt på disse andre aktiviteter. Flere interviewpersoner udtrykker, at indholdet glider forbi uden at sætte sig fast.

I vores diskussion af vores eksperiment overvejede vi, hvorvidt LEADs podcasts overhovedet kan skabe rum for fordybelse i et accelerationssamfund, og vi diskuterede, hvad der skal til for at understøtte dette formål. Vi argumenterede for, at formidlerens autenticitet og personlighed spiller en afgørende rolle for, om podcastlytteren kan opleve resonans med indholdet. Når vores interviewpersoner savnede engagement og personlighed hos værterne, blev det en barriere for fordybelse. Dette peger på, at podcastmediet kræver en anden formidlingstilgang end den skriftlige artikel, som det erstatter. For LEADs vedkommende skal den i stedet blive set som en appetizer for deres kommende workshops, hvor mængden af information, som deres lyttere når at få, ikke er det vigtigste. I stedet skal podcastens indhold komme med perspektiver og idéer, der gennem levende fortællinger kan vække interesse og nysgerrighed hos lytteren.

I forlængelse stillede vi spørgsmålstejn ved, hvorvidt podcasten indtager en særlig position som et 'langsomt medie i en hurtig tid'. Vi diskuterede hertil forholdet mellem travlhed og fordybelse. Vi overvejede, om disse virkelig er uforenelige modsætninger, eller om vores interviewpersoners erfaringer tyder på, at fordybelse kan finde sted under nye og anderledes betingelser. Måske er podcastmediets særlige styrke, som vi diskuterede, netop at det placerer sig i mellemrummet mellem effektivitet og nærhed og ligeledes mellem systemverden og livsverden. Denne indsigt åbner for videre undersøgelser af, hvordan nye medieformer kan skabe rum for fordybelse og resonans i en tid, der ellers er præget af acceleration og fremmedgørelse.

Litteraturliste

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2020). *Kvalitative metoder, en grundbog*. Hans Reitzels Forlag.

Coens, J., Reynvoet, B., & Clarebout, G. (2011). *Listening to an Educational Podcast While Walking or Jogging: Can Students Really Multitask?*. Journal of Educational Multimedia and Hypermedia.

Danmarks Radio (2024). *Medieudviklingen 2024*. Link:

<https://www.dr.dk/om-dr/fakta-om-dr/dr-analyse/hent-medieudviklingen-2024-som-pdf>

Fuglsang, L., Bitsch Olsen, P., & Rasborg, K. (2018). *Videnskabsteori i Samfundsvidenskaberne* (3.udg). Samfundslitteratur.

Habermas, J. (1981). *Teorien om den kommunikative handling*. Aalborg Universitetsforlag.

Harrison, J., Archer-Boyd, A.W., Francombe, J. Pike, C. & Murphy, D.T. (2023). *The relationship between enviromental context and attentional engagement in podcast listening experiences*. Frontiers.

Heidegger, M. (2007). *Væren og Tid*. KLIM.

Hutchby, I. (2001) *Technologies, Texts and affordances*. British Sociological Association.

McNamara, S.W. & Min, D. S. (2023). *Understanding why educational professionals engage with podcasts*. BERA.

Nørager, T. (1998). *System og Livsverden: Habermas' konstruktion af det moderne*. Forlaget ANIS.

Robertson, R. (2022). *Why Launch a Podcast*. Nonprofit Communications Report.

Rosa, H. (2013). *Social Acceleration*. Columbia University Press.

Rosa, H. (2018). *Det Ukontrollerbare*. Eksistensen.

Rosa, H. (2021). *Resonans*. Eksistensen.

Schiermer, B. (2013). *Fænomenologi - teorier og metoder*. 1.udg. Hans Reitzels Forlag

Artikel

Er podcast den nye formidlingsmetode mellem arbejdspladser?

"Artikler; jo det læser folk da nogle gange, men det der med at have en podcast, som man lige kan tage i ørerne... De der travle ledere, de har ikke tid til at læse Sådan lyder det fra Mickey Riis, der til dagligt er Chefkonsulent i konsulenthuset LEAD.

LEAD er kendt for at være vidensproducerende, men de ønsker også, at al den forskning og viden, som de producerer, bliver formidlet videre til nogen andre end dem selv. Podcastmediet er vokset eksplosivt de seneste år, og DR har igennem deres udviklingsrapport estimeret, at over hver tredje dansker nu lytter til podcasts. Dette har medført, at podcastmediet, som nok mest ses som et underholdningsmedie, nu også er rykket ind hos konsulenthusene som LEAD. I konsulenthusets ønske om at levere gratis viden til folk, kiggede de også på, hvilken platform der bedst muligt kan facilitere leveringen af denne viden. Her var podcast et nyt sats for dem, en satsning som man ser, at mange andre virksomheder og konsulenthuse nu også har taget. Hos LEAD bliver podcasten brugt både som en måde at facilitere gratis viden til folk og som en strategi til at møde og tilgå de travle ledere i deres hverdag.

Chefkonsulenten Mickey Riis fortæller om, at som forberedelse til møder og workshops med disse ledere var det svært at få dem til at forberede sig, hvis man sendte dem artikler. Dette billede ændrede sig dog, da de begyndte at sende podcasts til dem med materialet i stedet. *"... De får lyttet til tingene. Så det er meget det, der var formålet. Så nu har vi noget viden, de har lyttet til som forberedelse til de dage vi kommer"*, forklarer Mickey Riis.

De seneste 5 måneder har vi kigget nærmere på dette mere eller mindre nye fænomen 'podcasten som et effektivt medie til vidensdeling'. Her har vi taget udgangspunkt i konsulenthuset LEAD og deres måde at dele viden på gennem podcastmediet for at få en indsigt i, hvorfor podcastmediet er så effektivt et medie i vores moderne samfund. Vi kiggede samtidig på, hvordan et konsulenthus bedst muligt kan bruge podcastmediet til deres levering af gratis viden.

Podcastmediet i vores moderne samfund

Gennem vores undersøgelse af fænomenet 'podcasten som et effektivt medie til vidensdeling', valgte vi at interviewe seks personer om deres oplevelser og erfaringer med podcasts generelt, og samtidigt interviewe dem med afsæt i et afsnit af LEADs podcast. Dette gjorde vi for at se,

om de havde en anden oplevelse af LEADs podcast, end de podcasts som de normalt hørte.

Det var tydeligt at forstå på vores interviewpersoner, hvorfor podcastmediet var et attraktivt medie i vores samtid. Der var en samlet konsensus blandt de personer, som vi interviewede, at podcastmediet var perfekt til at bruge, mens man lavede andre hverdagsopgaver. Podcastmediet blev hos de interviewede personer brugt, mens de gjorde rent eller var på farten på cyklen eller bilen. Det bliver altså set som et perfekt oplagt medie til at multitaske og dermed gøre noget andet sideløbende med, at man benytter sig af det. Én af de interviewede hedder Sophia, som beskrev podcastmediet som en effektiv måde at forbruge medier på. Med dette beskriver Sophia meget godt, hvordan podcastmediet har én fordel over de andre medier, nemlig dens effektivitet. Hvor andre medier på skrift eller billeder kræver den fulde kropslige opmærksomhed og mere kognitiv belastning, har lyttere af podcast mulighed for at foretage sig en anden, måske endda primær aktivitet samtidig.

Der er derfor med god grund, at virksomheder som konsulenthuset LEAD bevæger sig ind på podcastplatformene. Men er der en forskel på at lytte til 'Sara og Monopolet', som har en underholdende

vinkel til lytteren, og så at lytte til en podcast fra LEAD, som er en forberedelse til en workshop med arbejdet? Igennem vores undersøgelse kiggede vi netop på denne forskel, eftersom vi fandt det interessant, at podcasten, tidligere kun kendt som et underholdningsmedie og et et effektivt afslapningsmedie, pludselig er rykket ind i en professionel kontekst. Vi opsatte derfor et eksperiment med de seks personer, som vi interviewede, hvori vi sendte dem et afsnit og fortalte dem, at vi ville interviewe dem om det tilsendte afsnit efterfølgende. På denne måde ville vi sikre, at måden, de lyttede til podcasten på, havde en mere præstationsbaseret orientering. Hvad vi fandt ud af var, at der faktisk var en generel forskel på måden, vores interviewpersoner lyttede til podcasten fra LEAD på, i forhold til hvad de havde forklaret om deres generelle lyttevaner.

De personer fra vores lille eksperiment, som var vant til at lytte til podcasts, blev forstyrret i deres podcastvaner – Laura, der normalt lytter til podcast, mens hun er på cyklen, kunne eksempelvis ikke koncentrere sig om både at lytte og cykle på samme tid, da hun fandt, at hun skulle samle sig mere om podcasten fra LEAD end hendes normale podcasts. Hun forklarede, hvordan at lixtallet for hende var for højt til at lave noget samtidig. De personer, som ikke var storforbrugere af

podcastmediet, forholdt sig anderledes til opgaven. Da de vidste, at det var en opgave, hvorpå der lå et interview på den anden side, valgte de at lave aktiviteter, der krævede mindre af dem, end hvis det var en normal podcast. Der var altså et andet udgangspunkt for vores interviewpersoner, når de lyttede til podcasten fra LEAD – enten fordi den vidensdelende podcast var sværere at håndtere end en normal podcast, eller fordi der var et formål bagefter podcasten.

Tips til vidensdeling på podcastmediet

Det er altså anderledes at lave en podcast som LEADs på grund af, at der er en bagvedliggende tanke med podcasten – såsom et interview eller en workshop – eller fordi den fordrer mere koncentration i lytteøjeblikket end ved normale podcasts. LEAD havde dog som ønske, at podcasten kunne bruges af den travle leder, når vedkommende kører i bil og laver sine hverdagsopgaver. På denne måde søger LEAD, at deres podcasts kan bruges på samme fod som normale podcasts bliver brugt.

Gennem LEAD har vi undersøgt fænomenet 'podcasten som et effektivt medie til vidensdeling'. Vores fund kan måske inspirere dig til at kaste dig ud i at lave en podcast til en professionel kontekst. Derfor vil vi til sidst dele nogle

anbefalinger til, hvordan du forbinder både fordybelse og travlhed med podcasten som medieplatform.

Den første anbefaling er, at du skal forstå podcastmediets begrænsninger, og at det ikke kan det samme som en artikel. Som virksomhed ønsker man at fortælle om alt det spændende, man har fundet ud af. Men podcastmediet er, hvad man vil kalde for et tilbehørsmedie, altså det har oftest ikke vores primære fokus, og vi vælger derfor at lytte til det, mens vi laver noget andet.

Hvis du har lyst til at imødekomme din podcastlytter, så prøv at forestil dig, at lytteren ikke hører alting i podcasten. Derfor kan det nogle gange være bedre, at man skrue ned for lixtallet, som Laura siger det, eller ned for mængden af information, og i stedet kredse omkring få, men dybdegående emner.

Hvis du skal sende podcasten afsted som forberedelse til et møde eller en workshop, så se podcastens rolle som en appetizer. Stop med at behandle podcasten som en erstatning for artikler, men markedsfør podcasten som en introduktion, hvorefter dybden kommer til selve workshoppen. Brug podcasten til at vække nysgerrighed frem for at levere udelukkende færdig viden. Hvis du lykkedes med dette, slippes presset om 'at skulle få det hele med', og den travle leder kan i stedet nyde podcasten i baggrunden og måske endda

føle sig motiveret til din kommende workshop.

Den anden anbefaling til dig er at forstå podcastens fordele, som adskiller den fra artiklen. Stemmen spiller en vigtig rolle i podcasten. Podcasten er et lydmedie, og det er en fordel. Gennem stemmen får vi nemlig lov til at lære forfatteren eller ekspert, hvilket er inspirerende som lytter. Sociologen Hartmut Rosa ville forklare det som, at stemmen har en vigtig rolle i at skabe resonans. Når værten virker nærværende, autentisk og engageret, så styrkes relationen til indholdet. Det er dermed også vigtigt i en podcast, at vi får opbygget et billede af personen, som vi lytter til gennem både en introduktion, men også gennem eksempler fra personens eget liv. Alt dette er med til at skabe et stærkere bånd til podcastlytteren. Hvis du senere hen skal ud og lave en workshop, og du er personen, der har talt i den tilsendte podcast, vil workshoppens kursister også hurtigere finde en forbindelse til dig og emnet, som du skal berette om.

Den tredje og sidste anbefaling er at inddrage lytteren ind i podcasten. Hos vores interviewpersoner kan man se, hvordan podcasten vækker liv i dem, ikke blot ved at det er en stemme, de hører, men fordi de også til tider bliver inddraget.

Dette gør, at podcasten går fra at være en lytteroplevelse til at være en samtale mellem afsender og modtager. Du kan med fordel gøre dette ved, at du giver lytteren spørgsmål i løbet af podcasten. Det kan være, hvad lytteren selv havde gjort i de givne situationer, eller det kan være et så simpelt greb som nogle korte refleksionsspørgsmål undervejs eller i slutningen af podcasten. Dette kan gøre forskellen mellem at udlevere en overfladisk mængde information eller at invitere til en meningsfuld samtale inde i lytterens hoved. Du vælger.

Bilagsliste

Bilag 1: Interview med Mickey Riis

Bilag 2: Interview med Laura

Bilag 3: Interview med Marc

Bilag 4: Interview med Jens

Bilag 5: Interview med Sophia

Bilag 6: Interview med Susanne

Bilag 7: Interview med Jesper

Bilag 8: Oversigt over citater i opgaven

Bilag 9: Interviewguide